

EZECHIEL

deel 4

Zes uitgesproken gelijkenissen over Israëls ontrouw, het oordeel over Jeruzalem en de koningen van Juda.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/ezechiël/deel-4

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Overzicht van de zes uitgesproken gelijkenissen	2 min	5
2	Israël als Gods ontrouwe vrouw	3 min	6
3	Jeruzalem moet haar zonden onder ogen zien	2 min	7
4	God redt Israël als een verlaten baby	3 min	8
5	Israëls redding en Kanaänitische aard	2 min	9
6	Het geredde meisje wordt Gods bruid	4 min	11
7	Gods huwelijksverbond en geschenken	3 min	12
8	Israël gebruikt Gods rijkdom voor afgoden	4 min	14
9	Kinderoffers en het oordeel over Jeruzalem	4 min	17
10	Samaria en Sodom als zusters van Jeruzalem	4 min	19
11	Jeruzalem overtreft haar zusters in kwaad	2 min	21
12	De zonden van Sodom en Jeruzalem vergeleken	3 min	22
13	De belofte van een eeuwig verbond	2 min	24
14	Samaritanen en heidenen in het nieuwe verbond	3 min	26

15	Ohola en Oholiba: Samaria en Jeruzalem	2 min	27
16	Polygamie en het Bijbelse huwelijksideaal	4 min	29
17	Jeruzalem leert niet van Samaria's oordeel	3 min	31
18	De gelijkenis van het waardeloze wijnstokhout	2 min	32
19	Zonder vrucht dient de wijnstok als brandstof	3 min	34
20	De kookpot en het beleg van Jeruzalem	4 min	36
21	Een keukenrijmpje over Jeruzalem als kookpot	3 min	39
22	De vuile kookpot verontreinigt het vlees	3 min	40
23	Jeruzalem verbergt haar bloedschuld niet	2 min	42
24	Het vuur moet de onreine kookpot reinigen	3 min	44
25	De eerste arend: Babel stelt Zedekia aan	3 min	46
26	Zedekia zoekt hulp bij de Egyptische arend	3 min	48
27	God straft Zedekia's verbondsbreuk	2 min	50
28	God plant de Messias uit Davids geslacht	2 min	51
29	Het Koninkrijk groeit als een machtige boom	2 min	52

30	God vernedert Jeruzalem en verheft Christus	2 min	54
31	Juda als leeuw en haar koningen als welpen	2 min	55
32	Joahaz en Jojachin worden weggevoerd	3 min	56
33	Zedekia brengt vuur over Juda's wijnstok	4 min	58
	Om verder te lezen		60

1

Overzicht van de zes uitgesproken gelijkenissen

We willen het hebben over de uitgesproken gelijkenissen van Ezechiël. We hebben zijn eerste twee visioenen besproken, die respectievelijk in hoofdstuk 1 en in de hoofdstukken 8 tot en met 11 stonden. Daarna hebben we zijn uitgebeelde gelijkenissen besproken. Die besloegen de hoofdstukken 4 en 5, 12, 24 en 37, in elk geval delen van 24 en 37. Nu komen we bij zijn uitgesproken gelijkenissen. Die brengen ons ook in delen van hoofdstuk 24 en vullen enkele hoofdstukken in die we hebben overgeslagen.

We gaan deze uitgesproken gelijkenissen niet behandelen in de volgorde waarin ze in het boek staan, maar in een volgorde die mij logisch lijkt. Hij heeft zes uitgesproken gelijkenissen gegeven. Elk daarvan is lang. De meeste beslaan een heel hoofdstuk, hoewel een paar daarvan korte hoofdstukken zijn. Hoofdstuk 15 is een heel kort hoofdstuk en is er daar een van. We vinden ze in de hoofdstukken 15, 16, 17 en 19, en vervolgens komen we ook in de hoofdstukken 23 en 24. Dat zijn de hoofdstukken die we zullen behandelen.

Ik zou deze zes gelijkenissen willen indelen in drie categorieën. Dat lijkt mij een natuurlijke indeling. We krijgen drie groepen van elk twee gelijkenissen. De eerste groep bestaat uit gelijkenissen die de toestand van Juda vergelijken met die van een overspelige vrouw. Als je die hoofdstukken al hebt gelezen, ben je er waarschijnlijk wat door geschokt. Hoofdstuk 16 zul je zeker hebben gelezen. Ik weet niet of je al tot hoofdstuk 23 hebt gelezen, maar dat is de andere. Het zijn twee gelijkenissen die sterk op elkaar lijken, al hebben ze ook enkele onderscheidende kenmerken.

2

Israël als Gods ontrouwe vrouw

Eén ding dat ze gemeen hebben, is dat ze allebei heel lang zijn. Hoofdstuk 16 is 63 verzen lang, en dat wordt helemaal in beslag genomen door één gelijkenis. Hoofdstuk 23, dat ook door één gelijkenis in beslag wordt genomen, is bijna 50 verzen lang: 49. Ik wil ze niet helemaal voorlezen om ze met elkaar te bestuderen. We kunnen ze bestuderen zonder elk vers te lezen. Het zou heel veel tijd kosten om elk vers te lezen. Ze zijn nogal herhalend en breedsprakig en, eerlijk gezegd, een beetje weinig opbouwend. Ze zijn zo expliciet in de beschrijving van het overspel van de vrouw die in deze gelijkenissen Juda voorstelt. Het wordt heel expliciet. Hij beschrijft tot in grove details de ontuchtigheid van haar daden.

Natuurlijk, als ik zeg dat het weinig opbouwend is, kan het in zekere zin wel opbouwend zijn als we er de lessen uit leren die we moeten leren. Maar de manier waarop het wordt uitgebeeld, is opzettelijk grotesk. Hij beeldt het volk Israël uit als een vrouw die God bij haar geboorte heeft gered, voor Zichzelf heeft opgeëist, met wie Hij is getrouwd en die Hij tot Zijn vrouw heeft genomen. Maar zodra Hij haar mooi had gemaakt met sieraden en prachtige kleding en haar had laten uitgroeien tot een gezonde, lichamelijk volgroeide vrouw, zodra ze begeerlijk was, buitte ze haar schoonheid uit door andere minnaars aan te trekken.

Natuurlijk worden de minnaars in de gelijkenis voorgesteld als mannen die naar haar toe komen. Toch weten we dat hij doelt op andere goden, de goden van de heidenen. De gelijkenissen spreken erover dat ze de hoer speelt en overspel pleegt tegen haar Man, Die God is, met de mannen van Egypte en de mannen van Assyrië. Maar de gelijkenissen doelen niet werkelijk op de mannen van die landen, maar op de goden van die landen.

Er zijn enkele interessante dingen in deze gelijkenissen. Natuurlijk zijn ze heel lang. Ik denk dat deze gelijkenissen een grote indruk op de toehoorders hadden moeten maken, omdat ze treffend beschreven wat het volk had gedaan. Hoofdstuk 16 gaat in wezen over het volk als geheel. Hoofdstuk 23 bevat bijna dezelfde soort gelijkenis, maar het verschil is dat hij het volk verdeelt in de twee volken, het noordelijke en het

zuidelijke koninkrijk, en ze afzonderlijk behandelt. Hij laat zien hoe het noordelijke koninkrijk die weg als eerste insloeg. En toen zij onder het oordeel viel, sloeg het zuidelijke koninkrijk dezelfde weg in.

De uitwerking van de twee gelijkenissen is dezelfde. Het zijn allebei gelijkenissen die Israël beschrijven als Gods vrouw, of, in het geval van de tweede gelijkenis in hoofdstuk 23, als Zijn vrouwen, omdat die het noordelijke en het zuidelijke koninkrijk opsplijt in twee vrouwen. Het is interessant hoe hij gebruikmaakt van de gewoonte van polygamie, die in die dagen als vanzelfsprekend werd beschouwd. God Zelf heeft in de gelijkenis twee vrouwen, die allebei tegenover Hem de hoer spelen.

3

Jeruzalem moet haar zonden onder ogen zien

Maar in de eerste gelijkenis, in hoofdstuk 16, heeft hij het over het volk als geheel. Hij verdeelt het niet in de twee koninkrijken, maar geeft eenvoudig een doorlopende geschiedenis van Israël in de vorm van een gelijkenis. We zullen enkele van die verzen lezen.

Het woord van de HEERE kwam tot mij: Mensenkind, laat Jeruzalem zijn gruweldaden weten,

EZECHIEL 16:1-2

Hij wilde Jeruzalem doordringen van de omvang van haar zonden tegen God. Wanneer we in zonde leven, denken we vaak niet aan wat dit God aandoet, of aan hoe verkeerd het is dat we zulke dingen doen terwijl God ons zo goed heeft behandeld. Meestal denken we alleen aan de tijdelijke voordelen of de aantrekkelijkheid van die daden. In sommige gevallen wordt er helemaal niet aan God gedacht. Maar zodra we onze zonden in verband brengen met God, zien we ze als daden van opstand tegen Hem. Het zijn dan niet alleen maar stoute dingen die we doen omdat ze leuk zijn. Wanneer we onze zonden vergelijken met de barmhartigheid en genade die God ons heeft betoond, zien we de omvang van die misdaden in het juiste perspectief. Dan zijn het niet alleen maar daden waarbij we onszelf een ogenblik iets gunnen. In sommige

gevallen zouden we die slachtofferloze zonden kunnen noemen, slachtofferloze misdaden, zoals mensen die term soms gebruiken. We zien ze dan in verband met onze relatie met God. God heeft ons bijzondere barmhartigheid betoond en ons geroepen om Zijn heilige volk te zijn. Hij heeft ons een hoge maatstaf gegeven waarnaar Hij van ons verlangt dat we leven, maar Hij geeft ons ook veel genade en stelt ons in staat naar die maatstaf te leven. Maar wanneer we daar lijnrecht tegen ingaan en God beledigen, en weggaan om overspel te plegen, zoals een vrouw die haar man verlaat die goed voor haar is geweest, dan gaan we onze zonden in het juiste licht zien.

Dat is dus wat Hij hier doet.

Met andere woorden, zodat ze goed kan begrijpen hoe gruwelijk haar daden zijn.

4

God redt Israël als een verlaten baby

en zeg: Zo zegt de Heere HEERE tegen Jeruzalem: Uw oorsprong en uw geboorte zijn uit het land van de Kanaänieten. Uw vader was die Amoriet en uw moeder een Hethitische. Wat uw geboorte betreft, op de dag dat u geboren werd, werd uw navelstreng niet afgesneden, werd u niet met water schoongewassen, werd u ook al niet met zout ingewreven, en al helemaal niet in doeken gewikkeld. Geen oog zag naar u om, om een van die dingen uit medelijden bij u te doen. U werd weggeworpen op het open veld uit afschuw voor uw leven op de dag dat u geboren werd.

EZECHIËL 16:3-5

Hier vergelijkt Hij Israël in de beginfase van zijn geschiedenis met een baby, in dit geval een meisje, zoals uit het vervolg van het verhaal blijkt. Want het is een meisje dat God adopteert. Hij vindt haar terwijl ze ligt weg te kwijnen en redt haar, en op een gegeven moment trouwt Hij met haar. De gewoonten van het Midden-Oosten liggen

aan het hele verhaal ten grondslag. Sommige dingen klinken ons wat vreemd in de oren, omdat huwelijken bij ons niet op dezelfde manier worden gesloten en zuigelingen in onze tijd ook niet op dezelfde manier worden behandeld.

We leven in een tijd waarin het menselijk leven, vooral in de westerse wereld, van oudsher als iets waardevols wordt beschouwd. Je mag je zuigelingen wettelijk niet zomaar buiten laten liggen om te sterven, tenzij je arts bent. Dan mag je het wel doen. Maar ieder ander die dat doet, zou als een moordenaar worden beschouwd. In het Midden-Oosten werden meisjesbaby's natuurlijk minder hoog gewaardeerd dan jongensbaby's. Het was niet ongebruikelijk, en zelfs vandaag gebeurt het in sommige oosterse landen nog, dat ouders een pasgeboren meisje gewoon buiten neerleggen en het aan de weersomstandigheden laten sterven als ze niet de last willen dragen om een meisje groot te brengen.

In dit geval beeldt Hij Israël aan haar begin af als zo'n verwaarloosd en verlaten kind, een meisjesbaby. Ze besteedden niet eens genoeg zorg aan het kind om de navelstreng door te knippen. Hij vindt het daar gewoon in het veld, met de navelstreng nog aan de nageboorte vast. Ze hadden het niet gewassen. Ze hadden het niet met zout ingewreven of in doeken gewikkeld.

Dat inwrijven met zout verwijst naar de gewoonte waarbij de vroedvrouw de baby waste, met zout inwreef en een week lang in doeken wikkelde. Daarna haalde ze de doeken eraf, waste de baby opnieuw, wreef die opnieuw met zout in en wikkelde die weer in. Ik weet niet waarom dit werd gedaan. Ik weet niet of het een gunstig effect op de huid had, of dat het bedoeld was om ziektekiemen te doden, of wat het doel was, maar zo werd het gedaan. Wat Hij zegt, is dat niemand deze dingen voor je deed. Niemand bekommerde zich om je behalve Ik, dat is wat Hij zegt.

5

Israëls redding en Kanaänitische aard

Toen Israël in Egypte was, waren ze natuurlijk verloren. Er was geen hoop voor hen. Ze zouden nooit op eigen kracht uit Egypte ontsnappen. Als God hen niet te hulp was gekomen, zouden ze naar het zich laat aanzien tot op de dag van vandaag slaven in

Egypte zijn. Maar niemand had medelijden met hen behalve God. Daar wijst Hij op: toen ze het nog niet eens waard waren om een volk genoemd te worden, waren ze alleen maar een kleine familie die tot een grote familie was uitgegroeid. Niemand bekommerde zich om hen behalve Hij.

Nu staat er in vers 3 iets wat heel moeilijk te begrijpen is. Er staat:

Je bent geboren in het land Kanaän. Je vader was een Amoriet en je moeder was een Hethitische.

Het is namelijk zo dat de Amoriëten en de Hethieten Kanaänitische stammen waren, en dat er geen Amoritisch of Hethitisch bloed in de Jood zat. Het lijkt dus vreemd dat Hij zou zeggen dat je moeder en vader dat waren, maar Hij heeft het blijkbaar over je geestelijke afkomst. Dat wil zeggen: de aard die in je zit, lijkt helemaal niet anders te zijn dan die van de Kanaänieten.

Toen Ik de Kanaänieten uit het land verdreef en hun land aan jullie gaf, gingen jullie al snel dezelfde kant op als zij. Jullie lijken dezelfde aard te hebben. Het lijkt wel of hun bloed door jullie aderen stroomt.

Hij zegt dus: geestelijk gesproken heb je Kanaänitische genen in je, en je bent eigenlijk helemaal niet anders dan de Kanaänieten die Ik eerder heb uitgeroeid. Maar hoewel ze zo verdorven zijn, had Hij toch medelijden met hen. In vers 6 gaat Hij verder:

Toen Ik voorbij u kwam, zag Ik u trappelend in uw bloed en Ik zei tegen u in uw bloed: Leef! Ja, Ik zei tegen u in uw bloed: Leef!

EZECHIËL 16:6

Ik zei toch dat Ezechiël veel in herhaling valt.

6

Het geredde meisje wordt Gods bruid

Ik heb u even overvloedig gemaakt als het gewas op het veld. U groeide op, u werd groot en u kwam tot grote schoonheid. Uw borsten werden stevig, uw haar groeide, maar u was naakt en bloot. Toen Ik voorbij u kwam, zag Ik u, en zie, uw tijd was de tijd van de liefde. Zo spreidde Ik Mijn vleugel over u uit en bedekte uw naaktheid. Daarop zwoer Ik u een eed en ging een verbond met u aan, spreekt de Heere HEERE, en zo werd u van Mij.

EZECHIËL 16:7-8

Met andere woorden, Hij slaat hier een paar jaar over. Toen Hij haar voor het eerst vond, was ze een achtergelaten baby, maar Hij zorgde voor haar. Hij liet het volk tot bloei komen. Vooral in de tijd van David was het volk een buitengewoon machtig volk, waarschijnlijk het machtigste volk in het Midden-Oosten in die tijd. Deze zwakke en hulpeloze groep mensen, die slaven waren in Egypte, heeft God geëerd en rijk gemaakt. Salomo was in zijn tijd de rijkste koning van alle koningen ter wereld, en ook de wijste. David en Salomo regeerden over een volk dat tot de voornaamste volken ter wereld behoorde. Hoewel het klein was, was het toch onevenredig rijk en groot en aanzienlijk, buiten verhouding tot zijn geringe omvang.

Wat Hij hier dus zegt, is dat er een tijd kwam dat Hij haar volwassen aantrof. Misschien loop ik hier een beetje vooruit op de gelijkenis. Want misschien bedoelt Hij met haar babytijd de periode waarin de familie van Jakob naar Egypte trok. Toen Hij voorbijkwam en haar meer volgroeid aantrof, was dat misschien toen ze in Egypte een grote menigte waren en Hij haar riep om Zijn vrouw te zijn. Het is niet altijd mogelijk om de gebeurtenissen in de gelijkenis te verbinden met precieze gebeurtenissen in hun geschiedenis. Het gaat vooral om de indruk die Hij probeert over te brengen.

Hier is een man die een hulpeloos babymeisje adopteerde, en ze groeide op. Toen ze volwassen werd, en in het Midden-Oosten zou dat rond de twaalf of dertien jaar zijn, was ze een mooie vrouw. Ze was helemaal volgroeid. Het was de tijd van de liefde, wat eenvoudig betekent dat ze geslachtsrijp was. In die dagen was geslachtsrijpheid voor hen het teken om te trouwen. Vrouwen bleven niet zomaar ongehuwd rondhangen wanneer ze geslachtsrijp waren. Ze begonnen zo snel als ze konden aan het krijgen van kinderen. Het was niet ongebruikelijk dat een man van in de veertig of vijftig met een tienermeisje trouwde. Dat zou ons in onze samenleving wat vreemd voorkomen, en de meeste tienermeisjes zouden er weinig voor voelen om met een man van veertig of vijftig te trouwen. Maar vaak werd er niet zo veel rekening gehouden met de wensen van het meisje. Het was gewoon puur de gewoonte. Vrouwen waren er voornamelijk om kinderen te krijgen. Zo werd er in die culturen tegen hen aangekeken.

Het beeld is dus dat hij volwassen was toen hij haar vond, en twaalf of dertien jaar later is zij nu volwassen. En hij is op dat moment, in het beeld, waarschijnlijk een man van in de veertig of vijftig. Maar hij besluit dat hij met haar wil trouwen. Ze is het mooiste meisje dat er is, en hij heeft alles voor haar gedaan. Ze heeft haar leven aan hem te danken, en alleen al het feit dat ze het heeft overleefd, is te danken aan zijn barmhartigheid tegenover haar. Bovendien is hij zover gegaan dat hij haar met sieraden en mooie kleding heeft getooid. Dit zou zeker op Israël in de tijd van David en Salomo slaan.

Hij zegt dus dat ze de Zijne werd. Er staat in vers 8:

Toen Ik langskwam, keek Ik naar je. Je was klaar voor de liefde.

Ze was volwassen, klaar om te trouwen.

7

Gods huwelijksverbond en geschenken

‘En Ik spreidde de zoom van Mijn gewaad over je uit’, zo luidt de Engelse weergave die de spreker hier aanhaalt. De HSV heeft hier ‘Mijn vleugel’. Dat uitspreiden van het gewaad was de gewoonte in het Midden-Oosten. Je herinnert je uit het boek Ruth dat

Ruth aan Boaz vroeg om de zoom van zijn gewaad over haar uit te spreiden. Dit was de gebruikelijke manier om een vrouw als je bruid op te eisen.

‘En Ik bedekte je naaktheid, zwoer je een eed en ging een verbond met je aan.’ Dit zou bij de Sinaï zijn. Het staat niet precies in de chronologische volgorde waarin het werkelijk gebeurde, maar daar gaat het niet om.

Je was Mijn vrouw.

Daarop waste Ik u met water, spoelde uw bloed van u af en zalfde u met olie. Ik trok u kleurrijk geborduurde kleding aan, schoeide u met zeekoeienhuiden, omwikkelde u met fijn linnen en bedekte u met zijde. Ik tooide u met sieraden. Ik deed armbanden om uw polsen en een ketting om uw nek. Ook deed Ik een ring door uw neus, oorbellen aan uw oren en zette een sierlijke kroon op uw hoofd.

EZECHIËL 16:9-12

volgens de gebruiken van het Midden-Oosten,

Zo werd u getooid met goud en zilver. Uw kleding was van fijn linnen en zijde, en voorzien van kleurrijk borduurwerk. Meelbloem, honing en olie at u. U werd buitengewoon mooi, en werd geschikt voor het koningschap.

EZECHIËL 16:13

Hier verandert Hij dus van beeld en keert Hij terug naar wat er werkelijk was. Hij spreekt over haar alsof ze een vrouw was, maar Hij vermeldt dat ze een groot koninkrijk werd. De spreker volgt hier de Engelse formulering ‘thou didst prosper into a kingdom’; de HSV heeft ‘werd geschikt voor het koningschap’. En dat zou in de dagen van David en Salomo zijn. Ze werd dus mooi gemaakt door de voorspoed die God haar gaf. Terwijl niemand aandacht aan haar schonk toen ze jong was, en niemand om haar gaf, heeft nu plotseling iedereen oog voor haar, dankzij de barmhartigheid en

voorspoed die God haar heeft geschonken. Zoals een vrouw die een lelijk eendje was en om wie niemand gaf toen ze klein was. Plotseling is ze opgegroeid en volwassen geworden, en is ze de mooiste vrouw van de stad.

Er staat:

Van u ging een naam uit onder de heidenvolken vanwege uw schoonheid, want die was volmaakt door Mijn glorie, die Ik op u gelegd had, spreekt de Heere HEERE.

EZECHIËL 16:14

Dat wil zeggen: Ik ben Degene Die je al deze dingen heeft gegeven die je aantrekkelijk maakten.

8

Israël gebruikt Gods rijkdom voor afgoden

Maar u vertrouwde op uw schoonheid en bedreef hoererij, trots op uw naam. U hebt uw hoererijen uitgestort over ieder die voorbijtrok, uw schoonheid was voor hem!

EZECHIËL 16:15

Met andere woorden, God maakte hen begerenswaardig in die zin dat ze welvarend en machtig waren. Ze hadden machtige legers. David had in zijn tijd alle vijanden rondom overwonnen. Ze waren rijk. Koningen en koninginnen uit de hele wereld kwamen om de wijsheid van Salomo te horen. Het volk Israël stond in hoog aanzien, en ze begonnen te denken: 'Wij stellen echt heel wat voor.' En Hij zegt:

Je begon op je eigen schoonheid te vertrouwen.

Dit gaat natuurlijk over het feit dat ze rijk waren. Ze vergaten dat God Degene was Die hen rijk had gemaakt. Ze begonnen het gevoel te krijgen dat ze zelf over enige kracht beschikten, over enige macht. Ze werden een beetje overmoedig, en ze

begonnen andere godsdienstige denkbeelden toe te laten en haalden de goden van de heidenen binnen.

Dat is wat hier eigenlijk wordt beschreven: hoe in de dagen van Salomo, en daarna, Jerobeam en de opvolgers van Salomo in Jeruzalem afgoderij het kamp binnenbrachten. In vers 16 staat:

U nam een deel van uw kleding, maakte daarmee voor uzelf de offerhoogten kleurrijk en bedreef er hoererij op. Nooit is zo iets voorgekomen en het zal nooit meer gebeuren. U nam uw sieraden van Mijn goud en van Mijn zilver dat Ik u gegeven had, en maakte voor uzelf mannenbeelden en daarmee bedreef u hoererij.

EZECHIËL 16:16-17

Hij zegt dat ze al het goud en zilver dat Hij hun gaf, dat wordt vergeleken met de sieraden die Hij Zijn bruid omdeed, namen en omsmolten en er afgodsbeelden van maakten. De afgodsbeelden die ze maakten, stelden meestal dieren en dergelijke voor. Maar omdat Hij het beeld gebruikt van een vrouw die overspel pleegt, zegt Hij dat ze beelden van mannen maakte en overspel pleegde met die beelden. De indruk die hier wordt gewekt, is dat ze daadwerkelijk geslachtsgemeenschap nabootste met beelden die ze van goud en zilver had gemaakt. Dat is natuurlijk heel weerzinwekkend om je voor te stellen. Het zou nauwelijks van goede smaak getuigen om het zelfs maar te noemen als het hier niet gewoon in de Bijbel stond.

Het punt is dat Hij het weerzinwekkend probeert te maken. Hij probeert te zeggen: 'Kijk eens hoe verdorven je bent geworden. Ik heb je alles gegeven, en jij keert je om en geeft jezelf trouweloos aan iedereen behalve aan Mij.' Dat is wat Hij zegt. En Hij gaat verder en beschrijft nader hoe ze dat deden. We zullen niet alle details lezen.

In vers 25 staat:

Bij elk kruispunt bouwde u uw hoogten. U misbruikte uw schoonheid afschuwelijk, u spreidde uw benen voor ieder die voorbijtrok en maakte uw hoererijen talrijk.

EZECHIEL 16:25

Dat wil zeggen, alle hoogten waren afgodsbeelden voor aanbidding.

Met andere woorden, ze maakte totaal geen onderscheid in met wie ze naar bed ging. Iedereen die voorbijkwam, was goed genoeg. Nogmaals, dat betekent dat ze elke god zouden aanvaarden, alle godsdienstige denkbelden die van ergens anders kwamen. Ze zouden die zonder meer binnenlaten.

U bedreef hoererij met de Egyptenaren, uw zwaargeschapen burenen. U maakte uw hoererijen talrijk, zodat u Mij tot toorn verwekte. Zie, daarop strekte Ik Mijn hand tegen u uit en verminderde het u toegewezen deel, en Ik gaf u over aan de willekeur van hen die u haten, aan de dochters van de Filistijnen, die te schande werden vanwege uw schandelijk gedrag.

EZECHIEL 16:26-27

wat ook wel wordt vertaald als ‘de steden van de Filistijnen’,

Daarna bedreef u hoererij met de Assyriërs, omdat u onverzadigbaar was. U bleef hoererij met hen bedrijven, en nog raakte u niet verzadigd.

EZECHIEL 16:28

9

Kinderoffers en het oordeel over Jeruzalem

Hij gaat verder en spreekt over steeds meer van hetzelfde soort dingen, en daar zullen we niet op ingaan, omdat het zo lang is. Maar daar geeft Hij Zijn oordeel. Hij zegt in vers 35:

Daarom, hoer, hoor het woord van de HEERE! Zo zegt de Heere HEERE: Omdat u uw brandende begeerte uitgestort hebt en uw schaamte ontbloot werd in uw hoererijen met uw minnaars en met al uw gruwelijke stinkgoden, en om het bloed van uw kinderen dat u hun gegeven hebt,

EZECHIËL 16:35-36

Hij noemt eerder wel — dat heb ik overgeslagen, en dat had ik waarschijnlijk niet moeten doen — de kinderen die zij Hem baarde, in vers 20:

U nam uw zonen en uw dochters, die u Mij gebaard had en bracht ze als offer voor hen om te eten. Waren uw hoererijen niet genoeg,

EZECHIËL 16:20

Waar Hij het hier over heeft, is hoe ze hun baby's namen en die levend verbrandden bij de aanbidding van Molech. Maar het beeld dat Hij schetst, is dat van de verfoeilijkste vrouw die je je kunt voorstellen. Haar is hier alle barmhartigheid bewezen. Ze dankt haar leven aan deze man, die haar zo goed heeft behandeld. En toch verraadt ze hem volkomen, op alle mogelijke manieren. Ze neemt zelfs zijn kinderen, die zij heeft gebaard, en brengt die als offers aan haar minnaars. Hoe diep kun je zinken? Als je het zo bekijkt, maakt Hij duidelijk hoe gruwelijk hun daden zijn. Ik weet zeker dat ze hun daden nooit eerder helemaal in dat licht hadden gezien, maar het is heel nauwkeurig. Het is een treffende illustratie en gelijkenis van wat er gaande was.

Dan zegt Hij in vers 36:

Zo zegt de Heere HEERE: Omdat u uw brandende begeerte uitgestort hebt en uw schaamte ontbloot werd in uw hoererijen met uw minnaars en met al uw gruwelijke stinkgoden, en om het bloed van uw kinderen dat u hun gegeven hebt, daarom, zie, ga Ik al uw minnaars die u behaagd hebt, allen die u bemind hebt, met allen die u gehaat hebt, bijeenbrengen, ja, Ik zal hen van rondom bijeenbrengen tegen u en Ik zal uw schaamte voor hen ontbloten, zodat zij heel uw naaktheid zullen zien.

EZECHIËL 16:36-37

Omdat je je lichaam voor deze mensen in het verborgene hebt ontbloot, zal je oordeel er onder andere uit bestaan dat je in hun bijzijn in het openbaar wordt uitgekleet. Op de een of andere manier zou dat schandelijker zijn. Dat ze allemaal samen naar haar zouden kijken terwijl ze in het openbaar helemaal naakt stond, zou iets schandelijks zijn, hoewel ze zich in het verborgene voor hen allemaal had uitgekleet.

Vers 38:

Ik zal u oordelen overeenkomstig de bepalingen voor overspelige vrouwen en vrouwen die bloed vergieten. Ik zal u overgeven aan de bloeddorst van grimmigheid en van na-ijver.

EZECHIËL 16:38

Vrouwen die het huwelijk schonden, moesten volgens de wet natuurlijk ter dood worden gebracht. Op overspel stond volgens de Joodse wet de doodstraf. Wanneer Hij zegt:

Ik zal je berechten zoals vrouwen die vreemdgaan, zegt Hij in feite: 'Ik ga je doden.' In wezen zegt Hij: 'Ik ga Jeruzalem verwoesten', want dit is allemaal een gelijkenis over Jeruzalem.

En Ik zal u in hun hand geven. Zij zullen uw verhoging afbreken, uw hoogten omverwerpen, u uw kleding uittrekken, uw sieraden nemen en u naakt en bloot achterlaten.

EZECHIËL 16:39

enzovoort. Degenen die haar minnaars waren geweest, geven natuurlijk eigenlijk helemaal niets om haar. Dus Hij zal haar aan hen overleveren, en zij zullen haar mishandelen, haar uitkleden en haar slecht behandelen.

10

Samaria en Sodom als zusters van Jeruzalem

Vers 44:

Zie, ieder die spreekwoorden gebruikt, zal over u dit spreekwoord gebruiken: Zo moeder, zo dochter.

EZECHIËL 16:44

Ze haat of veracht, of iets in die trant, haar man en haar kinderen.

U bent een dochter van uw moeder, die walgde van haar man en haar kinderen. U bent een zus van uw zusters, die walgden van hun mannen en van hun kinderen. Uw moeder was een Hethitische en uw vader een Amoriet. Uw oudste zuster is Samaria, zij met haar dochters, die aan uw linkerhand woont, en uw zuster die jonger is dan u, die aan uw rechterhand woont, is Sodom met haar dochters.

EZECHIËL 16:45-46

Dat Samaria aan de linkerkant lag en Sodom aan de rechterkant, komt eenvoudig doordat Jeruzalem altijd wordt voorgesteld als naar het oosten gericht, omdat de tempel naar het oosten gericht is. Als je naar het oosten kijkt, ligt het noorden dus links en het zuiden rechts van je. Sodom lag in het zuiden, dus aan de rechterkant, en Samaria, de hoofdstad van het noordelijke koninkrijk, ligt in het noorden en aan de linkerkant.

Hier zegt Hij dat Samaria en Sodom allebei zussen van Jeruzalem waren. We kunnen begrijpen dat Samaria een zus van Jeruzalem wordt genoemd, omdat ze qua afstamming verwant waren. Het noordelijke koninkrijk was natuurlijk etnisch één met het zuidelijke koninkrijk. Dus het is niet vreemd om te zeggen dat Samaria de zus van Jeruzalem was. In de gelijkenis in hoofdstuk 23 worden de twee steden zelfs voorgesteld als twee zussen die God voor Zich neemt.

Maar Sodom zouden we niet als de zus van Jeruzalem beschouwen, behalve in die zin dat ze geestelijk op Sodom lijken. Sodom was natuurlijk een Kanaänitische stad, net zoals de Hethieten en de Amoriëten Kanaänieten waren. Hij zegt dus dat hun geestelijke banden, hun geestelijke verwantschap en bloedlijn, Kanaänitisch lijken te zijn. En ze lijken als zussen niet alleen aan Samaria verwant te zijn, maar ook aan Sodom.

Dit is iets wat anderen elders ook ter sprake brengen. Jesaja bracht het bijvoorbeeld ter sprake in het eerste hoofdstuk van zijn boek. Ook hij sprak tot Jeruzalem, en hij vergelijkt haar met Sodom. Hij zegt in Jesaja 1:10:

Hoor het woord van de HEERE, leiders van Sodom! Neem de wet van onze God ter ore, volk van Gomorra!

JESAJA 1:10

Hij spreekt tot Jeruzalem. Hij spreekt niet tot Sodom en Gomorra. Die waren al meer dan duizend jaar voordat hij deze woorden ooit uitsprak verwoest. Maar wat hij in vers 9 zegt, is:

Als de HEERE van de legermachten ons niet een gering aantal ontkomenen had overgelaten, als Sodom zouden wij geworden zijn; wij zouden Gomorra gelijk geworden zijn.

JESAJA 1:9

Met andere woorden, Hij zou ons geoordeeld hebben en we zouden weggevaagd zijn zoals Sodom en Gomorra. Dan begint hij hen toe te spreken en noemt hij hen Sodom en Gomorra, omdat ze geestelijk niet beter zijn.

Dus hier in Ezechiël 16:46 zegt Hij in wezen dat Sodom de zuster van Jeruzalem is. Daarmee wordt gezegd dat jullie op elkaar lijken. Hij zegt dat er een spreekwoord is dat luidt:

Zo moeder, zo dochter.

Welnu, jullie dochters zijn allemaal hetzelfde, jullie dochters van de Hethiet en de Amoriet. In vers 47 zegt Hij:

11

Jeruzalem overtreft haar zusters in kwaad

U bent niet in hun wegen gegaan en hebt niet overeenkomstig hun gruweldaden gedaan, nee, nog even, en u hebt het in al uw wegen meer te gronde gericht dan zij.

EZECHIEL 16:47

Dus Hij zegt: Ik vergelijk je met Samaria en Sodom. Die waren op dat moment allebei al gevallen. Sodom was natuurlijk weggevaagd door vuur en zwavel uit de hemel. Samaria was al lang daarvoor door de Assyriërs weggevaagd. Dus de beide steden

waarmee zij wordt vergeleken, hebben het oordeel al ondergaan. Natuurlijk vinden de Joden in Jeruzalem zichzelf ver verheven boven elk van die twee steden. En nu zegt Hij: Je bent niet zoals zij; je bent erger dan zij. Hij zegt:

Je hebt je nog slechter gedragen dan zij.

Zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE, Sodom, uw zuster, zij en haar dochters hebben niet zo gedaan als u en uw dochters gedaan hebben! Zie, dit was de ongerechtigheid van uw zuster Sodom: trots, overvloed van voedsel en zorgeloze rust had zij met haar dochters. De hand van de arme en de behoeftige ondersteunde zij echter niet. Zij verhieven zich en deden een gruweldaad voor Mijn aangezicht. Daarom deed Ik hen weg, zodra Ik het gezien had. Samaria heeft nog niet de helft van uw zonden gedaan, en u hebt uw gruweldaden talrijker gemaakt dan zij. U hebt uw zusters rechtvaardig doen lijken, vergeleken bij al uw gruweldaden, die u gedaan hebt!

EZECHIËL 16:48-51

12

De zonden van Sodom en Jeruzalem vergeleken

Nu zegt Hij dat je Samaria en Sodom er goed hebt laten uitzien. Je hebt hen gerechtvaardigd door hen zo ver te overtreffen in je ongerechtigheid. Wat is de bedoeling van het aanwijzen van Sodoms ongerechtigheid hier in vers 49 en 50? Sommigen hebben dit vers gebruikt om te proberen aan te tonen dat de zonde van Sodom geen homoseksualiteit was. Vooral degenen die mild staan tegenover homoseksualiteit en proberen homoseksualiteit met het christendom te verzoenen, wijzen erop dat Hij zegt dat Sodoms zonde geen homoseksualiteit was. Het was hoogmoed, overvloed aan brood, overvloedige ledigheid, en ze ondersteunden de armen en behoeftigen niet. Daarom zouden we niet moeten zeggen dat het homoseksualiteit was.

Maar als je Genesis hoofdstuk 19 leest, is het heel duidelijk dat homoseksualiteit op zijn minst een zeer groot kwaad in die stad was, en een van de ernstige problemen die God oordeelde. Overigens staat er in vers 50 dat ze gruwelen bedreven, en dat zou heel goed een verwijzing naar de homoseksualiteit kunnen zijn. Maar wat waren in wezen Sodoms zonden? Dingen zoals deze: hoogmoed, overvloed aan brood, ze hielpen de armen niet. Dat zijn slechte dingen, maar de dingen die jij doet, zijn veel erger. Dat is wat Hij zegt.

Hij zegt: Denk er eens over na. Je ziet Sodom als die verschrikkelijke stad die Ik moest wegvagen, maar wat deden ze eigenlijk verkeerd? Nou, ze deden gruwelijke dingen; zeker, zulke dingen deden ze wel. En ze hadden alle gewone soorten zonden die mensen hebben: hoogmoed en vraatzucht en hardvochtigheid tegenover de armen. Maar Hij zegt dat jouw zonden veel verdorvenner zijn, veel gruwelijker dan deze. Je bent niet alleen schuldig aan de gewone zonde.

Niet alle vrouwen blijven hun man trouw. Als ze overspel plegen, zijn ze natuurlijk duidelijk slechter dan normaal. Maar zelfs niet alle vrouwen die overspel plegen, doen wat deze vrouw in deze gelijkenis heeft gedaan. Zij heeft meer gedaan dan alleen overspel plegen. Sommige vrouwen zijn ontrouw aan mannen die niet erg aardig voor hen zijn, of die hun geen enkele bevrediging geven, of niet voor hen zorgen, of zoiets. Maar hier is een vrouw die door haar man met niets dan goedheid is behandeld, die haar hele leven aan hem te danken heeft. En dan is ze hem niet alleen ontrouw, maar ze geeft zich over aan allerlei seksuele perversiteiten, neemt zijn kinderen en verbrandt ze in het vuur als offers aan haar minnaars. Dit is geen gewone verdorvenheid. Dit is totale verdorvenheid. Dit is perversie tot het uiterste.

En dat is wat Hij zegt. Sodom, zeker, ze hadden hun perversiteiten, maar voor het grootste deel was hun maatschappelijk leven ongeveer zoals dat van anderen. Ze hadden alle normale zonden die de meeste samenlevingen hebben. Maar jij hebt ongewoon perverse en verdorven zonden. Daarom heb je Sodom er in vergelijking goed laten uitzien, en Samaria ook.

Draagt u, die uw zusters veroordeeld hebt, dan ook uw eigen smaad. Door uw zonden, waarin u afschuwelijker deed dan zij, lijken zij rechtvaardig, vergeleken bij u! Schaam u dan ook en draag uw smaad, omdat u uw zusters rechtvaardig hebt doen lijken.

EZECHIËL 16:52

Vers 52.

13

De belofte van een eeuwig verbond

Dan gaat Hij verder en spreekt Hij nog meer in dezelfde trant. Laten we verdergaan naar vers 60.

Toch zal Ik denken aan Mijn verbond met u in de dagen van uw jeugd. Ik zal met u een eeuwig verbond maken.

EZECHIËL 16:60

Hier is dan de straal van hoop aan het einde. Natuurlijk is het een voorspelling van het Nieuwe Testament. Het eeuwige verbond is het verbond dat Jezus bij het laatste Avondmaal heeft ingesteld. Nu doet Hij dit met hen omdat Hij aan het oude verbond denkt. Hij zegt:

Ik zal denken aan het verbond dat Ik met je sloot toen je jong was.

Dat zou bij de berg Sinaï zijn, toen hun volk nog jong was. Omdat Hij ooit een verbond met hen had gesloten, zal Hij aan hen denken. Hij zal hen niet zomaar helemaal vergeten. En Hij zal hun een nieuw verbond aanbieden dat een eeuwig verbond zal zijn. Daarmee wordt heel duidelijk gezegd dat het eerste niet eeuwig was.

Het verbond bij de Sinaï was niet eeuwig. En Paulus maakt dat ook duidelijk in Galaten 3. Hij zegt dat het net een leermeester was.

De wet was een leermeester die tijdelijk gegeven was, totdat het geloof zou komen, totdat Christus zou komen. Nu het geloof gekomen is, staan we niet langer onder die leermeester.

GALATEN 3:23-25

Dus het eerste verbond bij de Sinaï was tijdelijk. Maar God zegt: ‘Omdat Ik in de eerste plaats een verbond met jullie ben aangegaan, omdat we een geschiedenis hebben waarin we met elkaar getrouwd zijn geweest, zal Ik komen en een ander verbond brengen dat eeuwig zal zijn en waaraan jullie deel kunnen hebben.’ Maar Hij maakte via de andere profeten duidelijk dat slechts een overblijfsel ooit het nieuwe verbond zal binnengaan. Het gaat om degenen die in het oude verbond op grond van hun afkomst met Hem verbonden waren. Ook in Ezechiël brengt Hij dat naar voren.

Dan zult u zich uw wegen herinneren en te schande worden, wanneer u uw zusters die ouder zijn dan u en degenen die jonger zijn dan u, hebt aangenomen. Ik zal u hen tot dochters geven, maar niet op grond van het verbond met u.

EZECHIËL 16:61

‘Niet op grond van jouw verbond.’ Dat betekent waarschijnlijk: niet door het oude verbond dat ze nu hebben, maar door een nieuw verbond.

14

Samaritanen en heidenen in het nieuwe verbond

Wie zijn de zusters? Samaria en Sodom. Wie vertegenwoordigen ze? Het is duidelijk dat Sodom als stad niet hersteld zal worden, hoewel je die indruk zou kunnen krijgen als je dit leest en het te letterlijk opvat. En Samaria zal als stad niet hersteld worden. Dus wat vertegenwoordigen ze?

Samaria was natuurlijk de hoofdstad van het noordelijke rijk. Toen Jezus kwam, enkele honderden jaren later dan dit, werd het hele noordelijke rijk Samaria genoemd. En de Samaritanen werden door de Joden veracht. En toch, toen Jezus in Handelingen hoofdstuk 1 Zijn grote zendingsopdracht gaf, zei Hij:

maar u zult de kracht van de Heilige Geest ontvangen, Die over u komen zal; en u zult Mijn getuigen zijn, zowel in Jeruzalem als in heel Judea en Samaria en tot aan het uiterste van de aarde.

HANDELINGEN 1:8

Met andere woorden, ook de heidense gebieden, die Sodom vertegenwoordigt. Sodom is een typerende heidense stad. Samaria vertegenwoordigt de Samaritanen uit Jezus' tijd.

En wat Hij zegt, is natuurlijk dat jullie onder dit nieuwe verbond geen grond zullen hebben om die anderen af te wijzen die jullie van oudsher hebben afgewezen: de heidenen, de Samaritanen. Zij zullen onder dit verbond één met jullie zijn. Zij zullen jullie dochters zijn. Jullie zullen hen ontvangen.

Want Ik zal met u Mijn verbond maken. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben,

EZECHIËL 16:62

Vers 63:

opdat u eraan denkt, u schaamt en uw mond niet meer opendoet vanwege uw smaad, wanneer Ik voor u verzoening doe over alles wat u gedaan hebt, spreekt de Heere HEERE.

EZECHIËL 16:63

Dus Hij zegt: ‘Ik zal een oordeel over jullie brengen vanwege jullie misdaden. Jullie verdienen het beslist. Misschien had Ik het eerder moeten doen, maar jullie kunnen beslist niet beweren dat jullie niet verdienen wat jullie overkomt. Aan de andere kant, zoals Ik jullie helemaal aan het begin barmhartigheid heb bewezen, zo zal Ik Me nu niet anders betonen. Ik zal barmhartig blijven. En Ik zal een nieuw en eeuwig verbond met jullie sluiten.’

En dit betekent natuurlijk dat Hij dat doet met bepaalde overblijfselen van hen die dat verbond zouden binnengaan, en hen zou verenigen met Sodom en Samaria, dat wil zeggen met de heidenen en met de Samaritanen. En allen zouden één zijn in Christus. En dat is wat daar wordt voorzegd.

15

Ohola en Oholiba: Samaria en Jeruzalem

De vergelijkbare gelijkenis in hoofdstuk 23 zullen we niet zo uitvoerig behandelen, omdat er zoveel in staat dat bijna identiek is. Deze keer worden de twee steden, Samaria en Jeruzalem, zusters genoemd. In vers 2 staat:

Mensenkind, er waren twee vrouwen, dochters van één moeder.

EZECHIËL 23:2

Dus het zijn zusters.

Zij bedreven hoererij in Egypte; in hun jeugd bedreven zij al hoererij. Daar werden zij in hun borsten geknepen, daar werden hun maagdelijke tepels betast. Hun namen waren Ohola, de oudste, en Oholiba, haar zuster. Zij werden Mij tot vrouw en zij baarden zonen en dochters. Dit waren hun namen: Samaria is Ohola en Jeruzalem Oholiba.

EZECHIËL 23:3-4

Dit zijn symbolische namen. Hij vertelt ons verderop in vers 4:

Zo heetten ze. Samaria is Ohola, Jeruzalem is Oholiba.

Ohola betekent 'haar tent' of 'zijn tent'. Oholiba betekent 'Mijn tent' of 'Mijn tabernakel is in haar'. Wat deze namen waarschijnlijk tot uitdrukking brengen, is dat Jeruzalem, Oholiba, 'Mijn tent is in haar' wordt genoemd, wat betekent dat Gods tabernakel in Jeruzalem was. Zijn tempel stond daar. Hij had Zijn huis daar in Jeruzalem gevestigd. Zijn tent was in haar.

Ohola, wat 'haar tent' of 'zijn tent' betekent, afhankelijk van de klinkertekens die in het Hebreeuws worden gebruikt, lijkt in te houden dat Samaria, het noordelijke rijk, ook een tent had, maar dat die niet van God was. Die was van hen. Die was van haar, niet van Hem. Gods tent was in Jeruzalem, maar de tent in Samaria was niet van God. Dat wil zeggen, de heiligdommen en de plaatsen van aanbidding in Samaria waren door de Samaritanen zelf opgericht, maar niet door God.

Hoe dan ook, deze namen staan symbool voor de twee rijken, het noordelijke en het zuidelijke rijk. Eerst gaat het over Samaria, Ohola, het noordelijke rijk.

Ohola bedreef hoererij, hoewel zij Mij toebehoorde: zij werd verliefd op haar minnaars, op de Assyriërs, vertrouwelingen,

EZECHIËL 23:5

Vers 5.

16

Polygamie en het Bijbelse huwelijksideaal

Ik wil nog even vermelden dat in vers 4 staat dat dit de zusters waren:

en ze waren van Mij, en ze kregen zonen en dochters.

Dus het is duidelijk dat Hij zegt dat Hij met allebei deze vrouwen getrouwd was.

We weten uit het Nieuwe Testament dat polygamie niet het ideaal voor het huwelijk is. Het ideaal voor het huwelijk is dat het Christus en de gemeente uitbeeldt. En wij hebben meer licht over dit onderwerp dan de mensen in het Oude Testament hadden. En God veroordeelde blijkbaar niemand omdat hij hierover in de tijd van het Oude Testament minder licht had. Ik denk dat christenen verkeerd zouden handelen als ze de gedachte aan polygamie zouden overwegen. Dat zou namelijk ingaan tegen wat wij weten over het doel van het huwelijk, omdat Efeze 5 en andere passages ons een duidelijk beeld hebben gegeven van Gods model voor het huwelijk.

Maar in het Oude Testament was Christus nog niet gekomen, en die openbaring van Christus en de gemeente was nog niet gegeven. En de mensen wisten niets meer over de betekenis van het huwelijk dan dat het een middel was om het gezinsleven te bevorderen. Het was een middel om kinderen te krijgen en de familienaam voort te zetten. Als zodanig leek polygamie een even geldige praktijk als elke andere, vooral omdat een man op die manier meer kinderen kon krijgen als hij meerdere vrouwen had. Daar ging het voornamelijk om. Vrouwen werden in de tijd van het Oude Testament, in die tijden waarin men minder inzicht had, voornamelijk gezien als eenheden om kinderen te baren, en daar waren ze voor. Een man kon duizend vrouwen hebben, zoals Salomo, en dat zou niet vreemd worden gevonden.

In onze samenleving zou je natuurlijk, als een man ook maar twee vrouwen had, weten dat hij geen van beiden kon liefhebben zoals Christus de gemeente liefhad. Want hoe zou hij dat kunnen als hij jaloezie tussen hen aanwakkerde? De polygame verhoudingen in het Oude Testament worden niet altijd uitdrukkelijk afgekeurd door

de schrijver. Denk aan de vrouwen van Jakob, de vrouwen van Abram en de vrouwen van Elkana, Hanna en Peninna. Maar ze blijken allemaal slecht te zijn, omdat de vrouwen in elk geval rivalen zijn. In elk geval is er onenigheid in huis, en de kinderen van de verschillende vrouwen zijn ook rivalen van elkaar. Zo zien we dat de broers van Jozef hem als slaaf verkopen omdat hij een andere moeder had, en omdat hij een andere moeder had, werd hij door zijn vader voorgetrokken.

Waar het om gaat, is dat de Bijbel overal waar polygamie wordt beoefend, laat zien dat het geen ideale situatie is. Toch verbood de wet het niet. Bepaalde aspecten van polygamie dienden een aanvaardbaar doel. Bijvoorbeeld in tijden waarin er oorlogen plaatsvonden en vrijwel de hele mannelijke bevolking van een stad werd uitgeroeid. Dan bleef er een onevenredig groot aantal vrouwen tegenover mannen over. De oorlog roeide veel mannen uit, en daardoor moesten veel vrouwen óf ongetrouwd blijven óf een man met iemand anders delen. In die samenleving werd het als een schande beschouwd als een vrouw ongetrouwd en kinderloos bleef, terwijl ze niet, zoals nu, buitenshuis een baan kon zoeken.

Ze beschouwden het huwelijk niet als iets intiems tussen een man en een vrouw dat op Christus en de gemeente leek, zoals wij het huwelijk nu zien. Zelfs ongelovigen zijn in het Westen door onze christelijke visie beïnvloed, omdat de christelijke visie de hele westerse cultuur heeft doordrongen. Zelfs ongelovigen die niets weten over Christus en de gemeente, hebben toch het idee overgenomen dat het huwelijk om liefde draait, en dat is een christelijk idee. Het heidense idee was nooit dat het huwelijk om liefde draaide. Niet dat mensen nooit van elkaar hielden; natuurlijk hielden ze vaak wel van elkaar, maar daar was het huwelijk niet voor. Het huwelijk was uitsluitend voor de voortplanting.

Dus de vrouwen dachten bij het huwelijk niet in de eerste plaats aan iets voor de liefde, hoewel ik er zeker van ben dat ze er altijd van genoten als ze wat liefde kregen. Maar het was iets voor de voortplanting. Ze hadden liever één man die ze met meerdere vrouwen deelden dan helemaal geen man. Dus polygamie werd beoefend en werd niet veroordeeld, maar in het licht van de openbaring van het Nieuwe Testament kunnen we nu zien dat het niet het hoogste was.

17

Jeruzalem leert niet van Samaria's oordeel

Omdat polygamie op zichzelf geen gruwel was, of iets wat God in het Oude Testament absoluut verbood, was er niets ongepasts aan dat God een gelijkenis gebruikte waarin Hij Zichzelf als een polygamist voorstelde, waarin Hij Zichzelf voorstelde als iemand die twee vrouwen had. Hij wordt als de polygamist in de gelijkenis beslist niet als de boosdoener voorgesteld. Het zijn de vrouwen die in deze gelijkenis de boosdoeners zijn. Ohola, Zijn eerste vrouw, of een van hen, bedreef hoererij, en er wordt heel gedetailleerd verteld hoe ze dat deed. Het volgt grotendeels dezelfde lijn als het vorige hoofdstuk dat we hebben gelezen.

In vers 10 rekent Hij in Zijn oordeel met haar af. In vers 10 staat:

Die hebben haar schaamte ontbloot, haar zonen en haar dochters weggenomen en haarzelf gedood met het zwaard. Zij kreeg bij de vrouwen een slechte naam, nadat men gerichten over haar had voltrokken.

EZECHIËL 23:10

Beroemd vanwege haar nederlaag tegen de Assyriërs.

Dit is een beschrijving van hoe Assyrië Samaria in 722 voor Christus verwoestte.

Dan zegt vers 11:

Hoewel haar zuster Oholiba dit zag, gedroeg zij zich in haar hartstocht nog verderfelijker dan zij en overtrof zij met haar hoererijen de hoererijen van haar zuster.

EZECHIËL 23:11

Dat is, zoals je je herinnert, Jeruzalem.

Dit komt dus overeen met hoofdstuk 16, waar werd gezegd dat Jeruzalem verder ging in perversie en afgoderij dan Samaria. Maar het laat natuurlijk ook de ironie hiervan zien. Ze zag wat er met haar zuster gebeurde. Ze zag het oordeel over Samaria, en dat had haar moeten waarschuwen. Het had haar ontzag voor God moeten bijbrengen, maar dat gebeurde niet. Ze bedreef dwaas genoeg hoererij, nog erger dan haar zuster, en gaf God daardoor aanleiding om het oordeel te brengen waarvan Hij zegt dat Hij het zal brengen.

Het grootste deel van dit hoofdstuk verschilt maar weinig van hoofdstuk 16. Daarom zullen we het niet vers voor vers behandelen. Deze twee hoofdstukken geven allebei dezelfde gedachte in haar geheel weer, namelijk dat Israël Gods vrouw was en alles aan God te danken had. Ze waren niets toen Hij hen vond. Hij verzorgde hen, Hij kleepte hen, Hij tooide hen met sieraden, Hij maakte hen mooi, Hij maakte hen rijk. En alles wat Hij hun gaf, namen ze gewoon en gebruikten ze om andere goden te eren. Dat is Zijn klacht in deze gelijkenissen. Zo laat Hij zien dat ze het oordeel verdienen, als een overspelige vrouw die volgens de wet gestenigd moet worden. God laat zien dat Hij volkomen gerechtvaardigd is als Hij een oordeel over hen brengt, een allesvernietigend oordeel. Toch betoont Hij hun eigenlijk meer barmhartigheid dan we zouden verwachten van een man tegenover zo'n vrouw. Dit zijn twee van de gesproken gelijkenissen van Ezechiël.

18

De gelijkenis van het waardeloze wijnstokhout

Nu gaan we naar een paar andere. Twee andere gelijkenissen laten op een treffende manier zien dat Jeruzalem het oordeel verdient. Beide gelijkenissen, die in hoofdstuk 15, die we eerst zullen behandelen, en die aan het begin van hoofdstuk 24, proberen in wezen één gedachte over te brengen: Jeruzalem is nergens goed voor. Dat is alles wat

ze zeggen. Het is nergens goed voor, dus waarom zou je het laten voortbestaan? De eerste keer dat dit wordt gezegd, is in hoofdstuk 15. Het is een kort hoofdstuk, maar acht verzen, en het gaat over een wijnstok. Er staat:

Het woord van de HEERE kwam tot mij: Mensenkind, wat heeft het hout van de wijnstok voor op ander hout, op een tak tussen de bomen van het bos? Kun je er hout van nemen om iets van te maken? Kun je er een pin van maken om een vat aan op te hangen? Het wordt als brandstof in het vuur geworpen. Het vuur verteert beide uiteinden en het midden is verschroeid. Is het dan nog ergens voor te gebruiken?

EZECHIËL 15:1-4

Is het geschikt voor wat voor werk dan ook?

Zie, toen het gaaf was, kon er geen gebruiksvoorwerp van gemaakt worden. Hoeveel te minder nu het vuur het verteerd heeft, zodat het zwartgeblakerd is. Zal er dan nog een gebruiksvoorwerp van gemaakt kunnen worden? Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zoals het hout van de wijnstok onder het hout van het woud is — dat geef Ik als brandstof over aan het vuur — zo zal Ik de inwoners van Jeruzalem overgeven. Want Ik zal Mijn aangezicht tegen hen keren. Als zij aan het ene vuur ontsnappen, zal het andere vuur hen verteren. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik Mijn aangezicht tegen hen keer. Ik zal van het land een woestenij maken, omdat zij trouwbreuk gepleegd hebben, spreekt de Heere HEERE.

EZECHIËL 15:5-8

19

Zonder vrucht dient de wijnstok als brandstof

Ezechiël is, zoals je weet, niet de eerste die de wijnstok gebruikt als een beeld of een gelijkenis voor Israël. De eerste die dat deed, was waarschijnlijk Jesaja, hoewel anderen dat misschien al eerder hebben gedaan zonder dat ik daarvan weet. Jesaja hoofdstuk 5 is natuurlijk de klassieke gelijkenis van de wijngaard en de wijnstok, en hoe die geen vrucht voortbracht. Daarom zou God een oordeel over hen brengen. Het verhaal in Jesaja hoofdstuk 5 is een klassieker.

Hier is de gedachte eveneens dat Jeruzalem een wijnstok is. Waar is een wijnstok goed voor? Waar is hij goed voor? Natuurlijk is hij goed voor vruchten. Dat is het enige waar hij goed voor is. Hij is goed om druiven voort te brengen. Als hij geen druiven voortbrengt, waar is hij dan goed voor? Nergens voor. Hier brengt hij het dragen van vruchten niet eens ter sprake. Hij gaat ervan uit dat de wijnstok waar het over gaat geen vruchten heeft. Dat spreekt vanzelf. Het belangrijkste doel en de belangrijkste functie van een wijnstok worden in dit verhaal niet eens in de overweging betrokken. Dat er geen vruchten aan deze wijnstok zitten, spreekt vanzelf.

Waar is hij goed voor, aangezien er geen vruchten zijn? Sommige bomen zijn vooral goed om vruchten voort te brengen. Maar als ze geen vruchten voortbrengen, kun je in elk geval het hout nemen en er iets mee doen: er palen voor een omheining van maken, of het schaven en er planken van maken en daar iets mee bouwen. Bomen hebben tenminste nog een tweede gebruiksmogelijkheid. Als ze geen vruchten voortbrengen, hebben ze in elk geval nog enige waarde.

Maar bij een wijnstok is dat niet zo. Je kunt een wijnstok niet gebruiken om er iets mee te bouwen. Dat is wat hij zegt. Je kunt er geen hout van nemen om er iets van te maken. De dunne takken van een wijnstok zijn niet eens bruikbaar om er een pin van te maken waar je een vat aan kunt hangen. Dus in wezen zegt hij dat een wijnstok die geen vruchten voortbrengt, nergens voor dient. Het enige waarvoor je hem nog kunt gebruiken, is als brandstof voor een vuur. Vuur heeft tenminste nog enige waarde. Je kunt er je huis mee verwarmen, of je kunt erop koken. De wijnstok vervult dus zijn

enige andere doel, naast het voortbrengen van vruchten, door verbrand te worden. Zelfs daarvoor is hij niet het beste materiaal. Hij zegt dat als hij al waardeloos was toen hij nog niet verbrand was, hij na het verbranden natuurlijk nog minder waard is.

Dus Hij zegt dat Hij Jeruzalem aan het vuur zal prijsgeven. Ze zijn nergens goed voor en ze hebben geen vrucht voortgebracht, en er is geen andere functie voor hen. God heeft hen uitsluitend gemaakt om vrucht te dragen, en dat is natuurlijk gerechtigheid en recht, zoals Hij ons in Jesaja heeft verteld. Dat is de vrucht die Hij zocht. Hij vormde hen als volk om op aarde recht en gerechtigheid voort te brengen, en dat deden ze niet. Hij zegt: 'Omdat ze dat niet doen, heb Ik geen plan B. Plan B zal dan maar moeten zijn dat Ik hen verbrand, want verder zijn ze nergens goed voor.' Dat is nogal een harde boodschap, in heel weinig woorden gezegd.

20

De kookpot en het beleg van Jeruzalem

Hoofdstuk 24 heeft dan een andere gelijkenis, een ander beeld, maar dezelfde boodschap. Het gaat alleen om de eerste helft van dit hoofdstuk. We hebben de tweede helft al besproken, want de tweede helft van hoofdstuk 24 gaat over de dood van Ezechiëls vrouw. Daar hebben we het over gehad bij de gelijkenissen die hij uitbeeldde. Maar in de eerste helft, de eerste veertien verzen, hebben we deze gelijkenis.

Het woord van de HEERE kwam tot mij in het negende jaar in de tiende maand, op de tiende van de maand: Mensenkind, schrijf voor uzelf de naam van de dag op, juist deze zelfde dag: op deze zelfde dag heeft de koning van Babel het beleg voor Jeruzalem geslagen. Leg nu aan dat opstandige huis een gelijkenis voor, en zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE: Zet de kookpot op, zet hem op het vuur, en giet er ook water in. Voeg er de ervoor bestemde stukken bij, alle goede stukken vlees, dijbeen en schouderstukken, vul hem met de beste beenderen. Neem het beste van het kleinvee, stapel er ook beenderen onder op, breng het goed aan de kook. Ook zullen zijn beenderen middenin moeten koken.

EZECHIËL 24:1-5

Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Wee de bloedstad, zij is een pot met aanslag eraan, waar de aanslag niet af is gegaan! Haal het vlees er stuk voor stuk uit zonder dat het lot erover gevallen is. Want haar bloed is in haar midden gebleven, op een kale rots heeft zij het laten vloeien. Zij heeft het niet op de aarde uitgegoten om het met stof te bedekken. Om grimmigheid op te wekken, om wraak te oefenen heb Ik haar bloed op een kale rots gelegd, zodat het niet bedekt wordt.

EZECHIËL 24:6-8

Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Wee de bloedstad! Ik zal ook de brandstapel groot maken! Breng veel hout bijeen, steek het vuur aan, kook het vlees helemaal, doe het kruidenmengsel erbij, en laat de beenderen verbranden. Zet de pot daarna leeg op zijn kolen, zodat hij heet wordt en zijn koper gloeiend, en wat er aan hem verontreinigd is, in het midden van hem wegsmelt, en zijn aanslag verdwijnt. Alle moeite is vergeefs geweest, de vele aanslag ging er niet af: in het vuur, die aanslag!

EZECHIËL 24:9-12

In uw onreinheid ligt uw schandelijk gedrag! Omdat Ik u heb willen reinigen, maar u niet rein geworden bent, zult u van uw onreinheid niet meer gereinigd worden, totdat Ik Mijn grimmigheid op u doe rusten. Ík, de HEERE, heb gesproken: het komt en Ik doe het. Ik zal het niet nalaten, Ik zal niet ontzien en Ik zal ook geen berouw hebben. Overeenkomstig uw wegen en overeenkomstig uw daden zullen zij u oordelen, spreekt de Heere HEERE.

EZECHIËL 24:13-14

Deze profetische uitspraak bestaat uit drie delen. Het eerste deel staat in de eerste vijf verzen. Eigenlijk geven de eerste twee verzen de achtergrond van de gelijkenis. Dit is een veelbetekenende achtergrond, meer dan bijna alle andere dateringen die bij de gelijkenissen of de uitspraken worden gegeven, want dit is de dag van de belegering. Ezechiël kon dat alleen door openbaring weten, want Ezechiël was zestienhonderd kilometer van Jeruzalem vandaan. Maar God vertelde hem:

Dit is de dag waarop Nebukadnezar Jeruzalem heeft belegerd.

Jeruzalem viel die dag niet. Ze werden een tijdlang belegerd voordat ze vielen, maar vanaf deze dag werden ze belegerd. En dus legt hij de dag vast. Dit is een veelbetekenende dag. En die geeft niet alleen aanleiding tot deze gelijkenis, maar natuurlijk ook tot de dood van Ezechiëls vrouw op diezelfde dag, die ook symbolisch was. Maar waar het hier om gaat, is dat hij door openbaring weet dat Nebukadnezar op deze dag het beleg heeft geslagen voor Jeruzalem, zestienhonderd kilometer verderop. En hij geeft deze gelijkenis.

21

Een keukenrijmpje over Jeruzalem als kookpot

Het eerste deel van de gelijkenis maakt eigenlijk gebruik van wat blijkbaar een eenvoudig rijmpje voor in huis was. Het komt vreemd over wanneer we het in vers 3 tot en met 4 lezen. Het is een soort keukenrijmpje zoals ‘Polly Put the Kettle On’, dat kinderen thuis zouden opzeggen. Het gaat zo:

Leg nu aan dat opstandige huis een gelijkenis voor, en zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE: Zet de kookpot op, zet hem op het vuur, en giet er ook water in. Voeg er de ervoor bestemde stukken bij, alle goede stukken vlees, dijbeen en schouderstukken, vul hem met de beste beenderen. Neem het beste van het kleinvee, stapel er ook beenderen onder op, breng het goed aan de kook. Ook zullen zijn beenderen middenin moeten koken.

EZECHIEL 24:3-5

Je merkt dat de herhaling in elke regel laat zien dat dit een Hebreeuws gedicht is. Het is alsof wij een gedichtje als “Mary Had a Little Lamb” of “Twinkle, Twinkle, Little Star” zouden nemen en een preek zouden houden waarin we iets van die bewoordingen gebruiken om iets over te brengen. Stel dat je wilde spreken over de Schrift die zegt:

De verstandigen zullen blinken als de glans van het hemelgewelf, en zij die er velen rechtvaardigen, als de sterren, voor eeuwig en altijd.

DANIEL 12:3

En dat je dan in je preek op de een of andere manier “Twinkle, Twinkle, Little Star” verwerkte. Of stel dat je wilde spreken over Jezus Die uit Maria geboren werd, en je daarin op de een of andere manier een kinderrijmpje daarover verwerkte, of “Humpty

Dumpty”, of iets dergelijks. Dan zou dat iets soortgelijks zijn. Je neemt een bekend rijmpje dat de kinderen in elk Joods gezin kenden en gebruikt dat als basis voor een profetie.

Nu zegt hij in wezen: waar gaat dit rijmpje over? Het gaat eigenlijk over dingen koken in een pot. En hier wordt Jeruzalem als een pot beschouwd. We hebben dit beeld al eerder gezien, in hoofdstuk 11. Toen zei hij dat de inwoners van Jeruzalem de volgende uitspraak deden:

zij die zeggen: Voorlopig moeten wij geen huizen bouwen. Deze stad is de pot en wij zijn het vlees.

EZECHIËL 11:3

Daarmee suggereerden ze dat ze heilig waren, want het vlees in de kookpot verwees naar het heilige vlees, het heilige deel van de offers dat in een kookpot werd gekookt om door de priester gegeten te worden. Ze zeiden dus: “Doordat we in Jeruzalem zijn, zijn we alleen al daarom heilig. Daarom kunnen we barmhartigheid van God verwachten, gewoon omdat we Jeruzalemmers zijn, gewoon omdat we burgers van deze stad zijn. We zijn als vlees in de pot. Het is de pot die het vlees heilig maakt. Daarom betekent alleen al het feit dat we in de stad zijn dat we gevrijwaard zijn van het oordeel.” Dat was hun misvatting.

22

De vuile kookpot verontreinigt het vlees

Hier brengt hij ook het beeld van de pot of de kookpot ter sprake. De stad is een kookpot met vlees erin, met stukken vlees erin. Maar hij wijst erop dat het vlees eruit gehaald en weggegooid zal worden. De uitspraak die op dit rijmpje, of dit gedichtje, volgt, bestaat uit twee delen. De verzen 6 tot en met 8 vormen de ene godsspraak, en de

verzen 9 tot en met 14 de andere. Je kunt zien dat het er twee zijn, omdat ze allebei beginnen met ‘Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Wee de bloedstad!’ De eerste godsspraak luidt:

Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Wee de bloedstad, zij is een pot met aanslag eraan, waar de aanslag niet af is gegaan! Haal het vlees er stuk voor stuk uit zonder dat het lot erover gevallen is. Want haar bloed is in haar midden gebleven, op een kale rots heeft zij het laten vloeien. Zij heeft het niet op de aarde uitgegoten om het met stof te bedekken. Om grimmigheid op te wekken, om wraak te oefenen heb Ik haar bloed op een kale rots gelegd, zodat het niet bedekt wordt.

EZECHIËL 24:6-8

De woorden ‘Wee de stad vol bloedvergieten’ vormen het begin van elk van deze twee godsspraken.

De eerste godsspraak gaat erover dat Jeruzalem als een pot met aanslag erin is. Het Engelse woord “scum” wordt in de Revised Standard Version vertaald met “rust”, roest. En dat is waarschijnlijk meer wat ermee bedoeld wordt, want in de tweede godsspraak wijst hij erop dat God heeft geprobeerd die aanslag eruit te krijgen, maar dat Hij die er gewoon niet uit krijgt. Daarom zal Hij die eruit branden. Hij zal de pot verbranden. Net als de wijnstok die nergens meer bruikbaar voor is, omdat hij geen vrucht draagt: die zal verbrand worden. Dat is ook hier de gedachte in deze gelijkenissen. Jeruzalem is als een pot, maar er zit beginnende roest in. Hoewel Hij die vele malen heeft geschrobd, lijkt die steeds weer terug te komen. Daarom ziet Hij niets anders wat Hij kan doen dan de pot verbranden en hem wegdoen. Hij deugt nergens voor. Dat is in wezen waar het in deze gelijkenissen op neerkomt.

Maar in de eerste godsspraak, vers 6, zegt hij:

Wee de stad vol bloedvergieten, de pot die nog vol roest zit en waarvan het vuil niet is verwijderd. Haal de inhoud er stuk voor stuk uit.

Dat zijn de stukken vlees in de pot. Men ontdekt dat de pot verontreinigd is, dus wil je het vlees eruit halen. Je kunt het vlees niet eten; het is nu verontreinigd. Hij heeft het erover dat zij zichzelf hadden beschouwd als het vlees in de kookpot. Hij zegt: “De kookpot zit vol aanslag, de kookpot is kapot, het vlees is onrein. Het is verontreinigd door de vuiligheid van de pot. Haal het vlees er daarom uit en gooi het weg. Het is nergens goed voor, behalve om door de honden opgegeten te worden. Je kunt het niet eten; het is onrein.” Hij heeft het erover dat Hij de mensen uit Jeruzalem zal halen en hen eruit zal werpen. Natuurlijk zullen velen van hen als ballingen naar Babylon gaan.

Loot er niet om.

Ik weet niet precies hoe dat bedoeld is. Misschien wierp de priester het lot over de afzonderlijke stukken vlees die onder hen verdeeld moesten worden.

23

Jeruzalem verbergt haar bloedschuld niet

Toen Abel door Kaïn gedood werd, herinner je je hoe God Kaïn daarop aansprak en zei:

En Hij zei: Wat hebt u gedaan! Er is een stem van het bloed van uw broer, dat van de aardebodem tot Mij roept.

GENESIS 4:10

De gedachte is dat Kaïn had geprobeerd het bloed dat hij vergoten had te verbergen door het op de grond toe te dekken. Maar God zegt:

Nee, het schreeuwt vanuit de grond waar je het hebt vergoten, waar je het hebt uitgegoten, waar je het hebt verborgen. Toch blijft het naar Mij roepen.

Kaïn, de eerste moordenaar, had tenminste nog het gezonde verstand om zijn daad te proberen te verbergen. Hij wist tenminste dat het iets verkeers was, ook al was er geen wet die tegen hem zei:

U zult niet doodslaan.

EXODUS 20:13

Hij wist het in zijn geweten, en hij had het gezonde verstand om zijn slechtheid tenminste te willen verbergen. Hij voelde zich schuldig, met andere woorden.

Ze hebben zelfs dat niet gedaan. Ze vergieten onschuldig bloed, maar proberen het niet eens met stof op de grond te bedekken. Ze gieten het uit boven op een rots, waar het niet in de grond kan trekken, waar het gewoon blijft liggen zodat iedereen het kan zien. En ze schamen zich er helemaal niet voor. Dat zegt hij hier. Ze zijn in hun moorden nog gewetenlozer dan Kaïn. Er staat:

Om grimmigheid op te wekken, om wraak te oefenen heb Ik haar bloed op een kale rots gelegd, zodat het niet bedekt wordt.

EZECHIËL 24:8

En:

Daarom heb Ik haar bloed boven op een rots laten liggen, zodat het niet bedekt zou worden.

Ze probeerden het niet te bedekken, dus zal Hij het ook tentoonstellen. Hun bloedschuld tentoonstellen, dat wordt daar bedoeld.

24

Het vuur moet de onreine kookpot reinigen

Dan zegt de volgende godsspraak:

Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Wee de bloedstad! Ik zal ook de brandstapel groot maken! Breng veel hout bijeen, steek het vuur aan, kook het vlees helemaal, doe het kruidenmengsel erbij, en laat de beenderen verbranden. Zet de pot daarna leeg op zijn kolen, zodat hij heet wordt en zijn koper gloeiend, en wat er aan hem verontreinigd is, in het midden van hem wegsmelt, en zijn aanslag verdwijnt. Alle moeite is vergeefs geweest, de vele aanslag ging er niet af: in het vuur, die aanslag!

EZECHIËL 24:9-12

Dit zijn allemaal delen van dat rijmpje die hij weer oppakt.

Hier wordt duidelijk taal aan dat rijmpje ontleend.

Nu zegt hij dat Hij de lege pot daadwerkelijk op de kolen heeft gezet:

zodat het brons heet wordt en gloeit, het vuil erin smelt en de aanslag verbrandt.

Het is mij niet zo duidelijk welke van twee dingen Hij bedoelt. Zal Hij de hele pot verteren vanwege de aanslag die niet weg te krijgen is? Of zal het koper het vuur overleven, terwijl de aanslag eruit wordt gebrand, al moet het koper daarvoor wel smelten? Maar wat Hij zegt, is dat Hij niets anders meer kan doen dan de pot aan vuur blootstellen. Zo probeert Hij eruit te krijgen wat er op geen enkele andere manier ooit uit is gekomen. Hij heeft het over het platbranden van Jeruzalem.

Enzovoort. Ze heeft die aanslag in zich. Hij zegt in vers 13:

In uw onreinheid ligt uw schandelijk gedrag! Omdat Ik u heb willen reinigen, maar u niet rein geworden bent, zult u van uw onreinheid niet meer gereinigd worden, totdat Ik Mijn grimmigheid op u doe rusten. Ík, de HEERE, heb gesproken: het komt en Ik doe het. Ik zal het niet nalaten, Ik zal niet ontzien en Ik zal ook geen berouw hebben. Overeenkomstig uw wegen en overeenkomstig uw daden zullen zij u oordelen, spreekt de Heere HEERE.

EZECHIËL 24:13-14

Hij heeft vele malen de profeten gestuurd. Hij heeft vóór die tijd zelfs vele malen een opwekking naar Jeruzalem gezonden, in de dagen van Josia en Hizkia en andere koningen. Maar ze zijn niet gereinigd. De aanslag komt terug. Hij zegt dat er niets anders meer op zit, dus zegt Hij:

Zet de pot daarna leeg op zijn kolen, zodat hij heet wordt en zijn koper gloeiend, en wat er aan hem verontreinigd is, in het midden van hem wegsmelt, en zijn aanslag verdwijnt. Alle moeite is vergeefs geweest, de vele aanslag ging er niet af: in het vuur, die aanslag! In uw onreinheid ligt uw schandelijk gedrag! Omdat Ik u heb willen reinigen, maar u niet rein geworden bent, zult u van uw onreinheid niet meer gereinigd worden, totdat Ik Mijn grimmigheid op u doe rusten.

EZECHIËL 24:11-13

Dus de gelijkenis in hoofdstuk 15 gaat over de wijnstok die waardeloos is omdat hij geen vrucht draagt. En in dit hoofdstuk, hoofdstuk 24, is de pot waardeloos omdat hij alles verontreinigt wat hij aanraakt. Dat komt doordat er die aanslag in zit die er niet

uit te krijgen is. Daarom eindigen ze allebei in het vuur van het oordeel, want dat is het laatste redmiddel. Dat is alles wat God met ze kan doen. Hij zegt dat ze nergens anders voor deugen dan om verbrand te worden.

25

De eerste arend: Babel stelt Zedekia aan

Er zijn nog twee andere uitgesproken gelijkenissen, en die passen ook goed bij elkaar, omdat het allebei gelijkenissen over de koningen van Juda zijn. De ene staat in hoofdstuk 17 en de andere in hoofdstuk 19. In hoofdstuk 17 staat een gelijkenis over twee arenden. De arenden in de gelijkenis zijn heidense koninkrijken. De eerste grote arend in hoofdstuk 17, vers 3, is Babylon, Nebukadnezar. De tweede grote arend staat in vers 7; dat is Egypte. Deze beide koningen worden genoemd omdat ze koningen van Juda in gevangenschap hebben weggevoerd.

Laat me de gelijkenis voorlezen, dan zal ik je de historische vervulling ervan geven.

Het woord van de HEERE kwam tot mij: Mensenkind, geef een raadsel op en leg een gelijkenis voor aan het huis van Israël, en zeg: Zo zegt de Heere HEERE: De grote arend met grote vleugels, lange vlerken, vol veren, en die veel kleuren had, kwam naar de Libanon en nam de kruin van een ceder mee.

EZECHIEL 17:1-3

Dat is Nebukadnezar.

Libanon is in deze beeldspraak eigenlijk Jeruzalem. Waarom wordt het Libanon genoemd? Waarschijnlijk omdat Libanon bekendstond om zijn ceders. En de tempel in Jeruzalem, het belangrijkste gebouw in Jeruzalem, was natuurlijk gemaakt van cederhout uit Libanon. Hiram, de koning van Tyrus, had het hout geleverd waarmee David en Salomo deze tempel uit de ceders van Libanon konden bouwen. Omdat de tempel het opvallendste deel van Jeruzalem was en van ceders uit Libanon was gemaakt, worden Libanon en zijn ceders een beeld voor Jeruzalem.

Dit dier:

kwam naar de Libanon en pakte de hoogste tak van de ceder.

En dat zou de koning zijn. Hij heeft het over Jojachin, de koning die door Nebukadnezar gevangen werd genomen.

Hij plukte de top met zijn uitlopers af, hij bracht hem in een land van kooplieden, en zette hem in een stad van handelaars.

EZECHIËL 17:4

Terug naar Babylon.

Hij nam van het zaaigoed van het land en legde het in een zaaiveld. Hij nam het mee naar een plaats waar veel water was, als een wilg plantte hij het.

EZECHIËL 17:5

Dit verwijst naar het feit dat Nebukadnezar, nadat hij Jojachin in gevangenschap naar Babylon had weggevoerd, Zedekia, de oom van Jojachin, in zijn plaats als koning aanstelde. Hij nam dus het zaad van het land, een familielid van de koningen, en plantte hem als de nieuwe koning.

Vers 6:

Toen kwam het op en het werd een wijnstok, breed uitgroeiend, laag van stam, zodat zijn takken naar de arend gericht zouden zijn, terwijl zijn wortels onder hem bleven. Zo werd hij een wijnstok. Hij kreeg ranken en liet twijgen uitlopen.

EZECHIËL 17:6

Zedekia is nooit een erg belangrijke koning geworden. Hij werd eigenlijk alleen maar een opstandeling, en ook hem moesten de ogen worden uitgestoken en ook hij moest in gevangenschap worden weggevoerd.

26

Zedekia zoekt hulp bij de Egyptische arend

Maar er was een andere grote arend, met grote vleugels en vol veren. En zie, deze wijnstok richtte zijn wortels naar hem, en zijn takken liet hij naar hem uitlopen, opdat de arend hem bevochtigen zou en niet het perk waarin hij geplant was.

EZECHIËL 17:7

Dit is Egypte.

Dat is Zedekia.

Zedekia zocht daadwerkelijk hulp bij Egypte om het juk van Babylon af te werpen. Nebukadnezar had Zedekia als marionettenkoning aangesteld, maar Zedekia was ontrouw. Hij zocht militaire hulp bij Egypte om de band tussen hem en Babylon te verbreken. Zijn wortels strekten zich dus uit naar die andere arend, Egypte:

Maar er was een andere grote arend, met grote vleugels en vol veren. En zie, deze wijnstok richtte zijn wortels naar hem, en zijn takken liet hij naar hem uitlopen, opdat de arend hem bevochtigen zou en niet het perk waarin hij geplant was. Hij was geplant in een goed veld, bij veel water, om takken te vormen en vrucht te dragen, om een prachtige wijnstok te worden. Zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Zal hij gedijen? Zal die arend niet zijn wortels uitrukken en zijn vruchten afplukken, zodat hij verdort? Hij zal met alle bladeren die aan hem ontspruiten, verdorren, en er is geen grote arm en geen talrijk volk nodig om hem van zijn wortels los te maken.

EZECHIËL 17:7-9

Hij zegt dat Zedekia in moeilijkheden zal komen. Dit werd geprofeteerd voordat Zedekia op zijn handelen werd betrapt. Dit was na de wegvoering van Jojachin, maar voordat Nebukadnezar terugkwam en Zedekia strafte. Hij zegt hier dus dat Zedekia, kennelijk op het moment dat deze gelijkenis wordt uitgesproken, bezig is hulp bij Egypte te zoeken. En daar gaat de gelijkenis over. Hij zegt dat het niet zal slagen. Je moet dit niet doen. Dit zal je moeilijkheden bezorgen. Hij zegt in vers 10:

Ja, zie, zal hij, als hij geplant is, gedijen? Zal hij niet zeker verdorren wanneer de oostenwind hem aanraakt? In het perk waar hij ontsproten is, zal hij verdorren! Het woord van de HEERE kwam tot mij: Zeg toch tegen dat opstandige huis: Weet u niet wat deze dingen betekenen? Zeg: Zie, de koning van Babel is naar Jeruzalem gekomen; hij nam zijn koning en zijn vorsten gevangen en bracht hen bij zich in Babel.

EZECHIËL 17:10-12

Dat is Jojachin. Hij geeft de uitleg die ik je al gegeven heb.

Dan zegt hij in vers 17 wat er zal gebeuren:

En de farao zal met een groot leger en een grote verzamelde gemeenschap in de strijd niets kunnen uitrichten, als men een belegeringsdam zal opwerpen en een schans zal bouwen om vele levens uit te roeien. Hij heeft de eed veracht door het verbond te verbreken, en zie, hij had zijn hand erop gegeven! Nu hij dit alles gedaan heeft, zal hij niet ontkomen.

EZECHIËL 17:17-18

Dat wil zeggen: Zedekia verachtte het verbond dat hij met Nebukadnezar had gesloten door zich tegen hem te keren en zich tot diens vijand Egypte te wenden.

27

God straft Zedekia's verbondsbreuk

Let erop dat God in dit alles aan de kant van Nebukadnezar staat. Hij straft Zedekia omdat hij tegen Nebukadnezar in opstand komt. Nebukadnezar was een goddeloze, heidense koning, en toch staat God in deze situatie aan de kant van Nebukadnezar. Je herinnert je dat de profeet in het boek Jeremia het volk ook vertelde dat God met Nebukadnezar was. Het volk moest zich daadwerkelijk aan hem overgeven en zijn lot aanvaarden. Daarmee bracht Jeremia zichzelf in moeilijkheden, want hij klonk natuurlijk als een verrader. Daar zit je dan, belegerd door Nebukadnezar buiten je muren, en binnen zit een man die zegt: 'Geef je over, geef je over. Dit is Gods oordeel, en verzet je er niet tegen. Je strijdt tegen God.' Dat klinkt als opstand. Het klinkt als verraad. Daarom werd hij gevangengezet. Maar ook hier zien we dat God Zedekia straft omdat hij tegen Nebukadnezar in opstand kwam.

Vers 19:

Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zo waar Ik leef, voorwaar, Ik zal Mijn eed die hij veracht heeft en Mijn verbond dat hij verbroken heeft, op zijn hoofd doen neerkomen! Ik zal Mijn net over hem uitspreiden, zodat hij in Mijn vangnet gevangen raakt. Ik zal hem naar Babel brengen en daar met hem een rechtszaak voeren over zijn trouwbreuk, die hij tegenover Mij gepleegd heeft. En allen die onder al zijn troepen gevlucht zijn, zullen door het zwaard vallen en de overgeblevenen zullen naar alle windstreken verspreid worden. Dan zult u weten dat Ík, de HEERE, gesproken heb.

EZECHIËL 17:19-21

Dit gaat erover dat nu ook Zedekia door Nebukadnezar naar Babylon zou worden weggevoerd. We weten dat dit inderdaad is gebeurd. Hij probeerde 's nachts te ontsnappen. Hij werd gevangengenomen. Zijn ogen werden uitgestoken nadat zijn

zonen voor zijn ogen waren gedood. Daarna werd hij naar Babylon gebracht, waar hij stierf. Dat is wat hier wordt voorzegd.

28

God plant de Messias uit Davids geslacht

Dan volgt er een vooruitblik op het Messiaanse Koninkrijk, wat altijd fijn is. Het is altijd een opluchting wanneer hij te midden van dit soort profetieën nu vooruitkijkt naar de komst van Christus. Er staat:

Zo zegt de Heere HEERE: Ik zal Zelf een deel van de kruin van de hoge ceder nemen en in de grond zetten. Van de top met zijn jonge loten zal Ik een breekbaar twijgje afplukken en Ik zal dat Zelf op een hoge en verheven berg planten.

EZECHIËL 17:22

De hoge ceder was in dit geval natuurlijk de koninklijke lijn van David in Jeruzalem. Dat weten we omdat Jojachin, de koning die in gevangenschap werd weggevoerd, de hoogste tak van de ceder werd genoemd. Dat wil zeggen: hij was de koning uit de lijn van David. Jojachin was een nakomeling van David. De hoogste tak van de ceder stelt dus de koning uit de stamboom van David voor.

Nu staat er:

Dit zegt de HEERE: Ik zal de hoogste tak van de hoge ceder nemen en die planten.

Dit staat tegenover het feit dat de arend in de gelijkenis een van die takken nam en die plantte. Dat was Zedekia. Zedekia werd door Nebukadnezar geplant. Deze Koning zal echter door God worden geplant. God zal een Koning over Jeruzalem planten uit Davids geslachtslijn, een stamboom.

De tere tak die Hij zou afsnijden en verplanten, is Jezus. We weten uit Jesaja 53 dat daar staat:

Want Hij is als een loot opgeschoten voor Zijn aangezicht, als een wortel uit dorre aarde. Gestalte of glorie had Hij niet; als wij Hem aanzagen, was er geen gedaante dat wij Hem begeerd zouden hebben.

JESAJA 53:2

Hier zie je hetzelfde soort beeld. Dat is Jesaja 53 en vers 2. Dit gaat over Jezus:

Want Hij zal voor Hem opgroeien als een jong plantje, als een wortel uit droge grond. Hij heeft geen knap uiterlijk waardoor we naar Hem zouden verlangen.

Hier staat dat Hij het volgende zal doen:

Zo zegt de Heere HEERE: Ik zal Zelf een deel van de kruin van de hoge ceder nemen en in de grond zetten. Van de top met zijn jonge loten zal Ik een breekbaar twijgje afplukken en Ik zal dat Zelf op een hoge en verheven berg planten.

EZECHIËL 17:22

De hoge berg verwijst natuurlijk naar de geestelijke berg Sion, de gemeente.

29

Het Koninkrijk groeit als een machtige boom

Op de hoge berg van Israël zal Ik het planten. Het zal takken dragen, vruchten vormen en een machtige ceder worden, zodat daaronder allerlei soorten vogels zullen wonen: in de schaduw van zijn takken zullen ze wonen.

EZECHIËL 17:23

Jezus vergeleek Zijn Koninkrijk met precies datzelfde. Sterker nog, toen Hij dat deed, verwees Hij kennelijk terug naar juist dit vers.

Dit lijkt heel sterk op het beeld van het mosterdzaad. Al deze bomen worden in de Schrift als beelden gebruikt. Maar in het geval van Jezus' gelijkenis in Mattheüs 13:32 zei Hij:

Dat is wel het kleinste van al de zaden, maar als het opgegroeid is, is het het grootste van de tuingewassen en het wordt een boom, zodat de vogels in de lucht een nest komen maken in zijn takken.

MATTHEÛS 13:32

Hier zien we hetzelfde beeld. Ditmaal is het een ceder, maar het idee is dat hij zijn takken zal uitstrekken. Eén ding is duidelijk: hij wisselt vaak van beeldspraak. Hij spreekt erover dat hij vrucht draagt, en dan noemt hij hem een ceder. Is het een ceder of een vruchtdragende boom? Maak eens een keuze. Maar de profeet hoeft geen keuze te maken. Hij kan van beeld wisselen wanneer hij maar wil. De cedertwijg die Nebukadnezar in de gelijkenis afbrak en plantte, werd tenslotte een wijnstok. Het is duidelijk dat hij niet iets probeert te beschrijven dat met de werkelijkheid overeenkomt. Hij beschrijft iets dat een heleboel verschillende gedachten overbrengt, waaronder vruchtbaarheid, grootheid en kracht.

Hij heeft het erover dat het Koninkrijk van God, dat door Jezus geplant werd, zijn takken zou uitstrekken om de hele aarde te vullen. Dat lijkt heel sterk op wat Jezus in Mattheüs 13:32 zei over het mosterdzaad dat dit zou doen.

30

God vernedert Jeruzalem en verheft Christus

Dan zullen alle bomen van het veld weten dat Ík, de HEERE, de boom die hoog van stam is, vernederd heb. De boom die laag van stam is, heb Ik verheven, de jonge boom doen verdorren en de verdorde boom heb Ik doen uitlopen. Ík, de HEERE, heb gesproken en zal het doen.

EZECHIËL 17:24

God heeft de hoge boom neergehaald en de lage boom verheven. Jezus was de lage boom. Israël en Jeruzalem waren in de dagen van Jezus de hoge boom. God haalde de stad Jeruzalem neer door de Romeinen en verhief de nieuwe stad, de geestelijke stad, het geestelijke Jeruzalem dat Jezus stichtte. Tijdens Zijn leven was dat een lage boom, maar het werd een grote boom na Zijn dood en hemelvaart en na de verwoesting van Jeruzalem. Daar heeft hij het hier over.

Het is interessant dat hij zegt:

Ik heb de groene boom laten verdrogen en de verdorde boom laten bloeien.

De spreker volgt hier de Engelse formulering 'green tree', 'groene boom'; de HSV heeft 'jonge boom'.

Jezus wordt op deze plaats vergeleken met een dorre boom, terwijl Israël een groene boom was geweest. Maar zij verdorren zomaar ineens. Jezus vervloekte de vijgenboom en die verdorde vanaf de wortels. Dat stond symbool voor wat er met Israël zou gebeuren. Jezus leek een dorre boom te zijn. Tijdens Zijn leven leek Hij niet zo veel voort te brengen. Aan het einde van Zijn bediening had Hij maar elf mensen die Hem trouw waren. Het leek geen grote beweging. Al Zijn inspanningen leken weinig vrucht te hebben gedragen. Maar God verhief dat toch en liet Hem tot bloei komen. Dit is een profetie over Jezus en het messiaanse Koninkrijk.

31

Juda als leeuw en haar koningen als welpen

Zoals ik al zei, gaat deze gelijkenis over de koningen van Juda. Ze zou het hebben over Jojachin en Zedekia en Jezus, drie verschillende koningen. In hoofdstuk 19 staat nog een gelijkenis over de koningen van Juda. Dit is een korter hoofdstuk, en het gaat ook over drie koningen, maar over een andere combinatie. Jojachin komt hier ook in voor, maar er zijn daarnaast nog andere koningen. Joahaz is eigenlijk de eerste in deze gelijkenis. Jojachin is de tweede en Zedekia de derde, zoals we zullen zien.

Hoofdstuk 19:

Hef een klaaglied aan over de vorsten of koningen van Israël en zeg: Wat is uw moeder? Een leeuw.

EZECHIEL 19:1-2

Ze komen natuurlijk uit de stam van Juda. Ze stammen van David af, dus ze komen uit de stam van Juda. Juda wordt elders vergeleken met een leeuw. In Jakobs profetische uitspraak over zijn zoon Juda zei hij:

Juda is een leeuwenwelp; van je prooi ben je opgestaan, mijn zoon. Hij heeft zich gekromd, zich als een leeuw neergelegd, als een leeuw; wie zal hem doen opstaan?

GENESIS 49:9

En Jezus wordt genoemd:

En een van de ouderlingen zei tegen mij: Huil niet. Zie, de Leeuw Die uit de stam van Juda is, de Wortel van David, heeft overwonnen om de boekrol te openen en zijn zeven zegels te verbreken.

OPENBARING 5:5

Volgens de Joodse overlevering stond er een afbeelding van een leeuw op het vaandel van Juda toen ze door de woestijn trokken. Een leeuw was altijd het symbool van die specifieke stam van Juda.

Wat is je moeder?

Dat wil zeggen: de koningen kwamen allemaal voort uit deze stam, deze moeder, een leeuwin.

en zeg: Wat was uw moeder? Een leeuwin! Tussen de leeuwen lag zij. Te midden van de jonge leeuwen bracht ze haar welpen groot.

EZECHIËL 19:2

De welpen van deze leeuwin zijn de koningen in de gelijkenis.

32

Joahaz en Jojachin worden weggevoerd

Zij voedde een van haar welpen op; hij werd een jonge leeuw, leerde prooi te verscheuren, at mensen op. Toen heidenvolken over hem hoorden, werd hij gevangen in hun kuil. Zij brachten hem aan haken naar het land Egypte.

EZECHIËL 19:3-4

Dit is een verwijzing naar koning Joahaz, die door farao Necho als gevangene naar Egypte werd meegenomen. Dan staat er in vers 5:

Toen zij zag dat zij tevergeefs verwacht had, en haar hoop vergaan was, nam zij een van haar andere welpen, en maakte er een jonge leeuw van.

EZECHIËL 19:5

Dat wil zeggen: hij keerde nooit terug uit Egypte.

Dit is een verwijzing naar Jojachin, die ook in de vorige gelijkenis aan bod kwam. Tussen Joahaz en Jojachin was er nog een koning, Jojakim, die in deze gelijkenis niet wordt genoemd. De reden dat Jojakim niet wordt genoemd, is dat hij de enige van de vier is die niet in een vreemd land in gevangenschap werd gevoerd, als we de drie in deze gelijkenis plus hem nemen. De reden dat hier drie specifieke koningen worden genoemd — Joahaz, Jojachin en Zedekia — is dat ze dit gemeen hebben: ze worden allemaal in gevangenschap gevoerd. Joahaz naar Egypte, en Jojachin en Zedekia naar Babylon. Dat is waar het in de gelijkenis om gaat: laten zien dat deze leeuw in drie van haar welpen aan vreemde landen verloor. En dus slaat de gelijkenis de regering van Jojakim over, op wie dat principe niet van toepassing zou zijn. Hij ging niet naar vreemde landen. Dus gaat de gelijkenis verder met Jojachin en zegt:

Toen zij zag dat zij tevergeefs verwacht had, en haar hoop vergaan was, nam zij een van haar andere welpen, en maakte er een jonge leeuw van. Die ging rond te midden van de leeuwen, werd een jonge leeuw, leerde prooi te verscheuren, at mensen op. Hij paarde met hun weduwen, en verwoestte hun steden, zodat het land met al wat het bevatte, verstarde door het geluid van zijn gebrul. Maar de heidenvolken uit de omliggende gewesten keerden zich tegen hem. Zij spreidden hun net over hem uit. In hun kuil werd hij gevangen.

EZECHIEL 19:5-8

Dit zou Babylon zijn.

Jojachin werd naar Babylon gevoerd.

Zij zetten hem met haken vast in een kooi, zodat zij hem naar de koning van Babel konden brengen. Zij brachten hem in vestingen, zodat zijn stem niet meer gehoord werd op de bergen van Israël.

EZECHIËL 19:9

Hij is heel duidelijk geweest over waar deze mannen naartoe gingen. In vers 4 staat dat de eerste welp naar Egypte ging. Dat maakt duidelijk dat het om Joahaz gaat, die door farao Necho naar Egypte werd gevoerd. Vervolgens wordt van de tweede welp die wordt genoemd gezegd dat hij voorgoed naar Babylon werd gevoerd. Dat is natuurlijk Jojachin.

33

Zedekia brengt vuur over Juda's wijnstok

Dan behandelen we in de verzen 10 tot en met 14 Zedekia. Maar het beeld verandert. Hij spreekt nu over een plant in plaats van een leeuw. Er staat:

Uw moeder was als een wijnstok, net als u, geplant aan het water, vruchtbaar en vol ranken vanwege het vele water.

EZECHIËL 19:10

In vers 2 was zijn moeder als een leeuw. Hij is dus weer van beeld veranderd, maar heeft een bekend beeld naar voren gebracht: Juda of Jeruzalem vergelijken met een wijnstok.

De spreker herneemt hier de King James-weergave: 'Je moeder is als een wijnstok in jouw bloed.' De HSV heeft op deze plaats 'net als u'.

Dat is een vreemde uitdrukking. De Revised Standard zegt ‘in thy vineyard’, oftewel ‘in jouw wijngaard’, wat veel logischer zou zijn. Ik weet niet zeker hoe ze van ‘bloed’ op ‘wijngaard’ komen. Het lijkt waarschijnlijk dat het te maken heeft met de klinkertekens die aan het Hebreeuwse woord zijn toegevoegd. Waarschijnlijk zouden dezelfde medeklinkers vertaald kunnen worden als ‘bloed’ of als ‘wijngaard’, afhankelijk van welke klinkers worden toegevoegd. Bedenk dat het oorspronkelijke Hebreeuws geen klinkers heeft. Het heeft alleen medeklinkers, en daarom moeten de vertalers raden welke klinkers erbij horen. De vertalers van de King James hebben dus ‘in thy blood’, ‘in jouw bloed’. Het lijkt waarschijnlijker dat ‘in thy vineyard’, ‘in jouw wijngaard’, een betere manier is om het op te vatten.

Laten we het zo opvatten.

Dit komt overeen met andere gelijkenissen waarin ze met een wijnstok wordt vergeleken.

Hij kreeg sterke takken, voor scepters van heersers geschikt, hij rees omhoog tussen de dichte twijgen; hij viel op door zijn hoogte, door de veelheid van zijn takken. Maar hij werd met grimmigheid uitgerukt, tegen de aarde geworpen, en de oostenwind heeft zijn vrucht verdroogd. Weggerukt en verdroogd zijn zijn sterke takken, vuur heeft hem verteerd. En nu is hij geplant in de woestijn, in een dor en dorstig land. Er kwam vuur uit de stam van zijn takken, dat zijn vrucht verteerde, zodat er aan hem geen sterke tak meer zat, geschikt voor een scepter om te heersen. Dit is een klaaglied en het werd een klaaglied.

EZECHIËL 19:11-14

Dit zou Zedekia zijn.

In deze gelijkenis wordt Juda dus vergeleken met een leeuwin, en twee van haar welpen, twee van haar koningen, worden in gevangenschap gevoerd. Dan verandert het beeld. Het wordt minder duidelijk, iets moeilijker te begrijpen wat er wordt gezegd, maar we weten hoe de geschiedenis de vervulling heeft laten zien. Het beeld verandert in een wijnstok en spreekt over afzonderlijke koningen als scepters. De wijnstok heeft zijn takken. Dat werd in hoofdstuk 15 niet genoemd als een van de nuttige eigenschappen van de wijnstok: dat hij takken voor scepters voortbrengt. Maar misschien moeten we bedenken dat als een tak van een wijnstok als scepter werd gebruikt, het een nogal kromme scepter zou zijn. Misschien wordt dat zelfs gesuggereerd: dat de koningen van Juda krom waren.

Hoe dan ook, in vers 14 staat:

Er is vuur gekomen uit een van haar takken.

Dat betekent dat de tak, koning Zedekia, door zijn dwaze opstand tegen Nebukadnezar vuur over de hele plant heeft gebracht. Er is als het ware vuur van hem uitgegaan. Door zijn handelen heeft hij het veroorzaakt. Het heeft de hele wijnstok verteerd, zodat er geen takken meer zijn. Er zijn geen koningen van Juda meer om Zedekia te vervangen.

We zien dus dat van de zes gelijkenissen er twee die we hebben bestudeerd Jeruzalem beschouwen als een overspelige vrouw die om haar overspel geoordeeld en gestraft moet worden. Twee ervan vergelijken Israël of Jeruzalem met iets dat nergens anders voor dient dan om verbrand te worden: een wijnstok die geen vrucht draagt, of een pot met schuim dat er op geen andere manier uit wil, of roest.

Dan zijn er twee die over de koningen van Juda gaan. Jojachin en Zedekia komen in allebei voor, al wordt in een ervan ook Joahaz genoemd. En een ervan gaat zo ver dat die vooruitblijkt naar de Koning, de Messias, Die zou komen en voorspoedig en vruchtbaar zou zijn zoals geen van de koningen van Jeruzalem vóór Hem.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Ezechiël 16:1-2
- Ezechiël 16:3-5
- Ezechiël 16:6
- Ezechiël 16:7-8
- Ezechiël 16:9-12
- Ezechiël 16:13
- Ezechiël 16:14
- Ezechiël 16:15
- Ezechiël 16:16-17
- Ezechiël 16:25
- Ezechiël 16:26-27
- Ezechiël 16:28
- Ezechiël 16:35-36
- Ezechiël 16:20
- Ezechiël 16:36-37
- Ezechiël 16:38
- Ezechiël 16:39
- Ezechiël 16:44
- Ezechiël 16:45-46
- Jesaja 1:10
- Jesaja 1:9
- Ezechiël 16:47
- Ezechiël 16:48-51
- Ezechiël 16:52
- Ezechiël 16:60
- Galaten 3:23-25
- Ezechiël 16:61
- Handelingen 1:8
- Ezechiël 16:62
- Ezechiël 16:63
- Ezechiël 23:2
- Ezechiël 23:3-4
- Ezechiël 23:5
- Ezechiël 23:10

- Ezechiël 23:11
- Ezechiël 15:1-4
- Ezechiël 15:5-8
- Ezechiël 24:1-5
- Ezechiël 24:6-8
- Ezechiël 24:9-12
- Ezechiël 24:13-14
- Ezechiël 24:3-5
- Daniël 12:3
- Ezechiël 11:3
- Genesis 4:10
- Exodus 20:13
- Ezechiël 24:8
- Ezechiël 24:11-13
- Ezechiël 17:1-3
- Ezechiël 17:4
- Ezechiël 17:5
- Ezechiël 17:6
- Ezechiël 17:7
- Ezechiël 17:7-9
- Ezechiël 17:10-12
- Ezechiël 17:17-18
- Ezechiël 17:19-21
- Ezechiël 17:22
- Jesaja 53:2
- Ezechiël 17:23
- Mattheüs 13:32
- Ezechiël 17:24
- Ezechiël 19:1-2
- Genesis 49:9
- Openbaring 5:5
- Ezechiël 19:2
- Ezechiël 19:3-4
- Ezechiël 19:5

- Ezechiël 19:5-8
- Ezechiël 19:9
- Ezechiël 19:10
- Ezechiël 19:11-14

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.